МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Татарстан

Управление Образования Алькеевского МР РТ

МБОУ "Старо-Салманская ООШ"

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
Руководитель МО	Заместитель директора по учебной работе	Директор школы
________ Фатхуллина М.Ф.	________ Фатхуллина М .Ф.	________ Шарипова Г.С.
Протокол №№1	Протокол № 2	Приказ № 37
от "24" августа 2022 г.	от "25" августа 2022 г.	от "25" августа 2022 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

НАЧАЛЬНОГО ОБЩЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

(ID 5570055)

учебного предмета

«Родной (татарский) язык»

для образовательных организаций с обучением на родном (татарском) языке

(для 1-4 классов образовательных организаций)

Старые Салманы 2022

Планируемые результаты

1. Формирование первоначальных представлений о единстве и многообразии языкового и культурного пространства России, о языке как основе национального самосознания.

2. Понимание обучающимися того, что язык представляет собой явление национальной культуры и основное средство человеческого общения; осознание значения татарского языка как языка межнационального общения.

3. Сформированность позитивного отношения к правильной устной и письменной речи как показателям общей культуры и гражданской позиции человека.

4. Овладение первоначальными представлениями о нормах русского языка (орфоэпических, лексических, грамматических, орфографических, пунктуационных) и правилах речевого этикета.

5. Формирование умения ориентироваться в целях, задачах, средствах и условиях общения, выбирать адекватные языковые средства для успешного решения коммуникативных задач при составлении несложных монологических высказываний и письменных текстов.

6. Осознание безошибочного письма как одного из проявлений собственного уровня культуры, применение орфографических правил и правил постановки знаков препинания при записи собственных и предложенных текстов. Владение умением проверять написанное.

7. Овладение учебными действиями с языковыми единицами и формирование умения использовать знания для решения познавательных, практических и коммуникативных задач.

8. Освоение первоначальных научных представлений о системе и структуре татарского языка: фонетике и графике, лексике, словообразовании (морфемике), морфологии и синтаксисе; об основных единицах языка, их признаках и особенностях употребления в речи;

9. Формирование умений опознавать и анализировать основные единицы языка, грамматические категории языка, употреблять языковые единицы адекватно ситуации речевого общения.

В результате изучения родного (татарского) языка выпускник научится:

Речь и речевое общение

Выпускник научится:

-использовать различные виды монолога (повествование, описание, рассуждение; сочетание разных видов монолога) в различных ситуациях общения;

-использовать различные виды диалога в ситуациях формального и неформального, межличностного и межкультурного общения;

-соблюдать нормы речевого поведения в типичных ситуациях общения;

-оценивать образцы устной монологической и диалогической речи с точки зрения соответствия ситуации речевого общения, достижения коммуникативных целей речевого взаимодействия, уместности использованных языковых средств;

-предупреждать коммуникативные неудачи в процессе речевого общения.

Выпускник получит возможность научиться:

-участвовать в коллективном обсуждении проблем, аргументировать собственную позицию, доказывать её, убеждать;

-понимать основные причины коммуникативных неудач и объяснять их.

Речевая деятельность

Аудирование

Выпускник научится:

-понимать и формулировать в устной форме тему, коммуникативную задачу, основную мысль, логику изложения учебно-научного, публицистического, официально-делового, художественного аудиотекстов, распознавать в них основную и дополнительную информацию, комментировать её в устной форме;

-передавать содержание учебно-научного, публицистического, официально-делового, художественного аудиотекстов в форме плана, тезисов, ученического изложения (подробного, выборочного, сжатого).

Выпускник получит возможность научиться:

-понимать явную и скрытую (подтекстовую) информацию публицистического текста (в том числе в СМИ), анализировать и комментировать её в устной форме.

Чтение

Выпускник научится:

-понимать содержание прочитанных учебно-научных, публицистических (информационных и аналитических, художественно-публицистического жанров), художественных текстов и воспроизводить их в устной форме в соответствии с ситуацией общения, а также в форме ученического изложения (подробного, выборочного, сжатого), в форме плана, тезисов (в устной и письменной форме);

-использовать практические умения ознакомительного, изучающего, просмотрового способов (видов) чтения в соответствии с поставленной коммуникативной задачей;

-передавать схематически представленную информацию в виде связного текста;

-использовать приёмы работы с учебной книгой, справочниками и другими информационными источниками, включая СМИ и ресурсы Интернета;

-отбирать и систематизировать материал на определённую тему, анализировать отобранную информацию и интерпретировать её в соответствии с поставленной коммуникативной задачей.

Выпускник получит возможность научиться:

-понимать, анализировать, оценивать явную и скрытую (подтекстовую) информацию в прочитанных текстах разной функционально - стилевой и жанровой принадлежности;

-извлекать информацию по заданной проблеме (включая противоположные точки зрения на её решение) из различных источников (учебно-научных текстов, текстов СМИ, в том числе представленных в электронном виде на различных информационных носителях, официально-деловых текстов), высказывать собственную точку зрения на решение проблемы.

Говорение

Выпускник научится:

-создавать устные монологические и диалогические высказывания (в том числе оценочного характера) на актуальные социально-культурные, нравственно-этические, бытовые, учебные темы (в том числе лингвистические, а также темы, связанные с содержанием других изучаемых учебных предметов) разной коммуникативной направленности в соответствии с целями и ситуацией общения (сообщение, небольшой доклад в ситуации учебно-научного общения, бытовой рассказ о событии, история, участие в беседе, споре);

-извлекать из различных источников, систематизировать и анализировать материал на определённую тему и передавать его в устной форме с учётом заданных условий общения;

-соблюдать в практике устного речевого общения основные орфоэпические, лексические, грамматические нормы современного русского литературного языка; стилистически корректно использовать лексику и фразеологию, правила речевого этикета.

Выпускник получит возможность научиться:

-выступать перед аудиторией с докладом; публично защищать проект, реферат;

-участвовать в дискуссии на учебно-научные темы, соблюдая нормы учебно-научного общения;

-анализировать и оценивать речевые высказывания с точки зрения их успешности в достижении прогнозируемого результата.

Письмо

Выпускник научится:

-создавать письменные монологические высказывания разной коммуникативной направленности с учётом целей и ситуации общения (ученическое сочинение на социально-культурные, нравственно-этические, бытовые и учебные темы, рассказ о событии, тезисы, неофициальное письмо, отзыв, расписка, доверенность, заявление);

-излагать содержание прослушанного или прочитанного текста (подробно, сжато, выборочно) в форме ученического изложения, а также тезисов, плана;

-соблюдать в практике письма основные лексические, грамматические, орфографические и пунктуационные нормы современного русского литературного языка; стилистически корректно использовать лексику и фразеологию.

Выпускник получит возможность научиться:

-писать рецензии, рефераты;

-составлять аннотации, тезисы выступления, конспекты;

-писать резюме, деловые письма, объявления с учётом внеязыковых требований, предъявляемых к ним, и в соответствии со спецификой употребления языковых средств.

Текст

Выпускник научится:

-анализировать и характеризовать тексты различных типов речи, стилей, жанров с точки зрения смыслового содержания и структуры, а также требований, предъявляемых к тексту как речевому произведению;

-осуществлять информационную переработку текста, передавая его содержание в виде плана (простого, сложного), тезисов, схемы, таблицы и т.п.;

-создавать и редактировать собственные тексты различных типов речи, стилей, жанров с учётом требований к построению связного текста.

Выпускник получит возможность научиться:

-создавать в устной и письменной форме учебно-научные тексты (аннотация, рецензия, реферат, тезисы, конспект, участие в беседе, дискуссии), официально-деловые тексты (резюме, деловое письмо, объявление) с учётом внеязыковых требований, предъявляемых к ним, и в соответствии со спецификой употребления в них языковых средств.

Фонетика

Выпускник научится:

-проводить фонетический анализ слова;

Выпускник получит возможность научиться:

-опознавать основные выразительные средства фонетики (звукопись);

-выразительно читать прозаические и поэтические тексты;

Лексикология и фразеология

Выпускник научится:

-проводить лексический анализ слова, характеризуя лексическое значение, принадлежность слова к группе однозначных или многозначных слов, указывая прямое и переносное значение слова, принадлежность слова к активной или пассивной лексике, а также указывая сферу употребления и стилистическую окраску слова;

-группировать слова по тематическим группам;

-подбирать к словам синонимы, антонимы;

-опознавать фразеологические обороты;

-соблюдать лексические нормы в устных и письменных высказываниях;

-использовать лексическую синонимию как средство исправления неоправданного повтора в речи и как средство связи предложений в тексте;

-опознавать основные виды тропов, построенных на переносном значении слова (метафора, эпитет, олицетворение);

-пользоваться различными видами лексических словарей (толковым словарём, словарём синонимов, антонимов, фразеологическим словарём и др.) и использовать полученную информацию в различных видах деятельности.

Выпускник получит возможность научиться:

-объяснять общие принципы классификации словарного состава родного (татарского) языка;
-аргументировать различие лексического и грамматического значений слова;
-опознавать омонимы разных видов;
-оценивать собственную и чужую речь с точки зрения точного, уместного и выразительного словоупотребления;
-опознавать основные выразительные средства лексики и фразеологии в публицистической и художественной речи и оценивать их; объяснять особенности употребления лексических средств в текстах научного и официально-делового стилей речи;
-извлекать необходимую информацию из лексических словарей разного типа (толкового словаря, словарей синонимов, антонимов, устаревших слов, иностранных слов, фразеологического словаря и др.) и справочников, в том числе мультимедийных; использовать эту информацию в различных видах деятельности.

Морфология

Выпускник научится:

-опознавать самостоятельные (знаменательные) части речи и их формы, служебные части речи;
-анализировать слово с точки зрения его принадлежности к той или иной части речи;
-применять морфологические знания и умения в практике правописания, в различных видах анализа;
-распознавать явления грамматической омонимии, существенные для решения орфографических и пунктуационных задач.

Выпускник получит возможность научиться:

-анализировать синонимические средства морфологии;
-опознавать основные выразительные средства морфологии в публицистической и художественной речи и оценивать их; объяснять особенности употребления морфологических средств в текстах научного и официально-делового стилей речи;
-извлекать необходимую информацию из словарей грамматических трудностей; использовать эту информацию в различных видах деятельности.

Синтаксис

Выпускник научится:

-опознавать основные единицы синтаксиса (словосочетание, предложение) и их виды;
-анализировать различные виды словосочетаний и предложений с точки зрения структурной и смысловой организации, функциональной предназначенности;
-употреблять синтаксические единицы в соответствии с нормами современного языка;
-использовать разнообразные синонимические синтаксические конструкции в собственной речевой практике;
-применять синтаксические знания и умения в практике правописания, в различных видах анализа.

Выпускник получит возможность научиться:

-анализировать синонимические средства синтаксиса;
-опознавать основные выразительные средства синтаксиса в публицистической и художественной речи и оценивать их; объяснять особенности употребления синтаксических конструкций в текстах научного и официально-делового стилей речи;
-анализировать особенности употребления синтаксических конструкций с точки зрения их функционально-стилистических качеств,

требований выразительности речи.

Правописание: орфография и пунктуация

Выпускник научится:

-соблюдать орфографические и пунктуационные нормы в процессе письма (в объёме содержания курса);
-объяснять выбор написания в устной форме (рассуждение) и письменной форме (с помощью графических символов);
-обнаруживать и исправлять орфографические и пунктуационные ошибки;
-извлекать необходимую информацию из орфографических словарей и справочников; использовать её в процессе письма.

Метапредметные результаты

Регулятивные универсальные учебные действия

Выпускник научится:

- принимать и сохранять учебную задачу;
- учитывать выделенные учителем ориентиры действия в новом учебном материале в сотрудничестве с учителем;
- планировать свои действия в соответствии с поставленной задачей и условиями ее реализации, в том числе во внутреннем плане;
- учитывать установленные правила в планировании и контроле способа решения;
- осуществлять итоговый и пошаговый контроль по результату;
- оценивать правильность выполнения действия на уровне адекватной ретроспективной оценки соответствия результатов требованиям данной задачи;
- адекватно воспринимать предложения и оценку учителей, товарищей, родителей и других людей;
- различать способ и результат действия;
- вносить необходимые коррективы в действие после его завершения на основе его оценки и учета характера сделанных ошибок, использовать предложения и оценки для создания нового, более совершенного результата, использовать запись в цифровой форме хода и результатов решения задачи, собственной звучащей речи на русском, родном и иностранном языках.

Выпускник получит возможность научиться:

- в сотрудничестве с учителем ставить новые учебные задачи;
- преобразовывать практическую задачу в познавательную;
- проявлять познавательную инициативу в учебном сотрудничестве;
- самостоятельно учитывать выделенные учителем ориентиры действия в новом учебном материале;
- осуществлять констатирующий и предвосхищающий контроль по результату и по способу действия, актуальный контроль на уровне произвольного внимания;
- самостоятельно оценивать правильность выполнения действия и вносить необходимые коррективы в исполнение как по ходу его реализации, так и в конце действия.

Познавательные универсальные учебные действия

Выпускник научится:

- осуществлять поиск необходимой информации для выполнения учебных заданий с использованием учебной литературы, энциклопедий, справочников (включая электронные, цифровые), в открытом информационном пространстве, в том числе контролируемом пространстве сети Интернет;
- осуществлять запись (фиксацию) выборочной информации об окружающем мире и о себе самом, в том числе с помощью инструментов ИКТ;
- использовать знаково-символические средства, в том числе модели (включая виртуальные) и схемы (включая концептуальные), для решения задач;
- проявлять познавательную инициативу в учебном сотрудничестве;
- ориентироваться на разнообразие способов решения задач;
- основам смыслового восприятия художественных и познавательных текстов, выделять существенную информацию из сообщений 1разных видов (в первую очередь текстов);
- осуществлять анализ объектов с выделением существенных и несущественных признаков;
- осуществлять синтез как составление целого из частей;
- проводить сравнение, сериацию и классификацию по заданным критериям;
- устанавливать причинно-следственные связи в изучаемом круге явлений;
- строить рассуждения в форме связи простых суждений об объекте, его строении, свойствах и связях;
- осуществлять подведение под понятие на основе распознавания объектов, выделения существенных признаков и их синтеза;
- устанавливать аналогии;
- владеть рядом общих приемов решения задач.

Выпускник получит возможность научиться:

- осуществлять расширенный поиск информации с использованием ресурсов библиотек и сети Интернет;
- записывать, фиксировать информацию об окружающем мире с помощью инструментов ИКТ;
- создавать и преобразовывать модели и схемы для решения задач;
- осознанно и произвольно строить сообщения в устной и письменной форме;
- осуществлять выбор наиболее эффективных способов решения задач в зависимости от конкретных условий;
- осуществлять синтез как составление целого из частей, самостоятельно достраивая и восполняя недостающие компоненты;
- осуществлять сравнение, сериацию и классификацию, самостоятельно выбирая основания и критерии для указанных логических операций;
- строить логическое рассуждение, включающее установление причинно-следственных связей;
- произвольно и осознанно владеть общими приемами решения задач.

Коммуникативные универсальные учебные действия

Выпускник научится:

- адекватно использовать коммуникативные, прежде всего речевые, средства для решения различных коммуникативных задач, строить монологическое высказывание (в том числе сопровождая его аудиовизуальной поддержкой), владеть диалогической формой

коммуникации, используя в том числе средства и инструменты ИКТ и дистанционного общения;
- допускать возможность существования у людей различных точек зрения, в том числе не совпадающих с его собственной, и ориентироваться на позицию партнера в общении и взаимодействии;
- учитывать разные мнения и стремиться к координации различныхпозиций в сотрудничестве;
- формулировать собственное мнение и позицию;
- договариваться и приходить к общему решению в совместной деятельности, в том числе в ситуации столкновения интересов;
- строить понятные для партнера высказывания, учитывающие, что партнер знает и видит, а что нет;
- задавать вопросы;
- контролировать действия партнера;
- использовать речь для регуляции своего действия;
- адекватно использовать речевые средства для решения различных коммуникативных задач, строить монологическое высказывание, владеть диалогической формой речи.

Выпускник получит возможность научиться:

- учитывать и координировать в сотрудничестве позиции других людей, отличные от собственной;
- учитывать разные мнения и интересы и обосновывать собственную позицию;
- понимать относительность мнений и подходов к решению проблемы;
- аргументировать свою позицию и координировать ее с позициями партнеров в сотрудничестве при выработке общего решения в совместной деятельности;
- продуктивно содействовать разрешению конфликтов на основе учета интересов и позиций всех участников;
- с учетом целей коммуникации достаточно точно, последовательно и полно передавать партнеру необходимую информацию как ориентир для построения действия;
- задавать вопросы, необходимые для организации собственной деятельности и сотрудничества с партнером;
- осуществлять взаимный контроль и оказывать в сотрудничестве необходимую взаимопомощь;
- адекватно использовать речевые средства для эффективного решения разнообразных коммуникативных задач, планирования и регуляции своей деятельности.

Личностные результаты

В результате изучения предмета «Родного (татарского) языка » в начальной школе у обучающегося будут сформированы **следу**ющие личностные результаты при реализации основных направлений воспитательной деятельности:

гражданско-патриотического воспитания:

становление ценностного отношения к своей Родине — Рос сии, в том числе через изучение родного русского языка, отражающего историю и культуру страны;

осознание своей этнокультурной и российской гражданской идентичности, понимание роли русского языка как государственного языка Российской Федерации и языка межнационального общения народов России;

сопричастность к прошлому, настоящему и будущему своей страны и родного края, в том числе через обсуждение ситуаций при работе с

художественными произведениями;

уважение к своему и другим народам, формируемое в том числе на основе примеров из художественных произведений;

первоначальные представления о человеке как члене общества, о правах и ответственности, уважении и достоинстве человека, о нравственно-этических нормах поведения и правилах межличностных отношений, в том числе отражённых в художественных произведениях;

духовно-нравственного воспитания:

признание индивидуальности каждого человека с опорой на собственный жизненный и читательский опыт;

проявление сопереживания, уважения и доброжелательности, в том числе с использованием адекватных языковых средств для выражения своего состояния и чувств;

неприятие любых форм поведения, направленных на причинение физического и морального вреда другим людям (в том числе связанного с использованием недопустимых средств языка);

эстетического воспитания:

уважительное отношение и интерес к художественной культуре, восприимчивость к разным видам искусства, традициям и творчеству своего и других народов;

стремление к самовыражению в разных видах художественной деятельности, в том числе в искусстве слова; осознание важности русского языка как средства общения и самовыражения;

физического воспитания, формирования культуры здоровья и эмоционального благополучия:

соблюдение правил здорового и безопасного (для себя и других людей) образа жизни в окружающей среде (в том числе информационной) при поиске дополнительной информации в процессе языкового образования;

бережное отношение к физическому и психическому здоровью, проявляющееся в выборе приемлемых способов речевого самовыражения и соблюдении норм речевого этикета и правил общения;

трудового воспитания:

осознание ценности труда в жизни человека и общества (в том числе благодаря примерам из художественных произведений), ответственное потребление и бережное отношение к результатам труда, навыки участия в различных видах трудовой деятельности, интерес к различным профессиям, возникающий при обсуждении примеров из художественных произведений;

экологического воспитания:

бережное отношение к природе, формируемое в процессе работы с текстами;

неприятие действий, приносящих ей вред;

ценности научного познания:

первоначальные представления о научной картине мира (в том числе первоначальные представления о системе языка как одной из составляющих целостной научной картины мира); познавательные интересы, активность, инициативность, любознательность и самостоятельность в познании, в том числе познавательный интерес к изучению русского языка, активность и самостоятельность в его познании.

1 – 4 нче сыйныфларда “Туган (татар) тел” фәнен үзләштерүнең планлаштырылган нәтиҗәләре

Предмет нәтиҗәләре

-Россиянең мәдәнияте, бердәмлеге,күптеллелек турында беренчел күзаллау булдырырга, тел турында милли үзаң формалаштырырга;

-укучыларга телнеңмилли мәдәниятқүренеше һәм кеше аралашуының төп чарасы булуын аңлатырга; татар теленең милләтара аралашу теле буларак әһәмиятен төшендерергә;

-кешенең мәдәният һәм граңданлык позиөиясе күрсәткечләре буларак телдән һәм язма сөйләмгә уңай мөнәсәбәт формалаштырырга;

- рус теле нормалары (орфоэпик, лексик, грамматик, орфографик, пунктуацион) һәм сөйләм этикеты кагыйдәләре турында беренчел күзаллаулар булдырырга;

- татар теле фәнен өйрәнүгә уңай караштa булырга, туган телебез белән даими кызыксынырга, белем алуның алдагы баскычларында телебезне уңышлы үзләштерергә;
- тәкъдим ителгән текстларны язганда орфографик кагыйдәләргә нигезләнеп тыныш билгеләрен кую кагыйдәләрен кулланырга. Язганны тикшерә белергә;
- танып-белү, гамәли һәм коммуникатив бурычларны хәл итү өчен тел берәмлекләре һәм уку гамәлләрен үзләштерү күнекмәләрен формалаштырырга;
- фонетика һәм графика, лексика, сүз барлыкка килү (морфемика), морфология һәм синтаксис турында, телнең төп берәмлекләре, аларның билгеләре һәм сөйләмдә куллану үзенчәлекләре турында, татар теле системасы һәм структурасы турында беренчел фәнни күзаллауларны үзләштерергә;
- төп берәмлекләрне тану һәм анализлау күнекмәләрен формалаштырырга, аралашканда телнең грамматик категорияләрен, тел берәмлекләрен кулланырга.

Фонетика, орфоэпия һәм графика

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:

-аваз һәм хәрефләрне аерырга;
-ана теленең авазларын һәм хәрефләрен, аларның әйтелеш һәм язылыш үзенчелекләрен аңлый, авазларга характеристика бирә белергә;
-хәрефләрнең алфавитта урнашу тәртибен һәм, кирәкле мәгълүматны табу өчен, алфавитны куллана алырга.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча сүзгә мөстәкыйль рәвештә фонетик-график (аваз-хәреф) анализ ясарга, сүзгә ясалган фонетик-график анализның дөреслеген бәяли белергә.

Сүз төзелеше (морфемика)

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:

-тамырдаш сүзләрне һәм сүз формаларын аерырга;
-сүзнең тамыр һәм кушымчаларын таба белергә.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча кушымчаларның чикләре ачык күренеп торган сүзләрнең төзелешен тикшерергә һәм аның дөреслеген бәяләргә

Лексикология

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:

-мәгънәсе ачыклану таләп ителә торган сүзләрне табарга;

-текст буенча сүзләрнең мәгънәсен аера яисә аны аңлатмалы сүзлек ярдәмендә ачыкларга .

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-текстларда кабатлаулар булдырмас өчен, кирәкле синонимнар, антонимнар табарга, текстта туры һәм күчерелмә мәгънәле сүзләрне билгеләргә, аларның урынлы кулланылышын бәяләргә, тәкъдим ителгән сүзләр арасыннан тиешлесен сайлап алырга .

Морфология

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:

-исемнәрнең сан, килеш һәм тартым белән төрләнешен;

-сыйфатларның лексик-семантик һәм морфологик-синтаксик үзенчәлекләрен;

-фигыльнең лексик-семантик үзенчәлекләрен.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча исемгә, сыйфатка, фигыльгә морфологик анализ ясарга һәм аның дөреслеген бәяләрә, тексттан алмашлык, рәвеш, бәйлек сүзләр, кисәкчә, теркәгечләрне, фигыльләрдәге юклык кушымчаларын (-ма / -мә) табарга.

Синтаксис

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:

-җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аерырга;

-сораулар ярдәмендә сүзтезмә һәм җөмләләрдәге сүзләр арасындагы бәйләнешне табарга;

-җөмләнең әйтү максаты буенча төрен аерырга;

-җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен билгеләргә;

-тиңдәш кисәкле һәм тойгылы җөмләләрне интонациясе буенча билгеләргә.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

- җөмләнең иярчен кисәкләрен – аергыч, тәмамлык, хәлләрне аерырга, дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча гади җөмләгә синтаксик анализ (җөмлә кисәкләре буенча) ясарга һәм аны тикшерүнең дөреслеген бәяләргә, гади һәм кушма җөмләләрне бер-берсеннән аерырга.

Орфография һәм пунктуация

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:

-дөрес язылыш кагыйдәләрен өйрәнгән күләмдә кулланырга;

-сүзләрнең дөрес язылышын орфографик сүзлек буенча ачыкларга;

- 80–90 сүзле текстны дөрес итеп күчереп язарга;

-өйрәнелгән дөрес язу кагыйдәләренә туры килгән 70–80 сүзле текстны укытучы әйтеп торганда язарга;

-үзе төзегән һәм тәкъдим ителгән текстны тикшерергә, орфографик һәм пунктуацион хаталарны табарга һәм төзәтергә.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-орфографик хата ясау мөмкинлеге булган очракларны аңларга, аерым орфограммаларга мисаллар сайларга, текстлар төзегәндә орфографик һәм пунктуацион хаталарны булдырмау өчен, язганнарны үзгәртергә, хаталар өстендә эшләгәндә, аларның сәбәпләренә төшенергә һәм алдагы язма эшләрдә хата җибәрмәү юлларын ачыкларга.

Сөйләм үстерү

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:

-аралашу даирәсенә карап, тиешле сүзләрне сайларга;
-көндәлек аралашуга бәйле татарча сөйләм әдәбе формаларын дөрес кулланырга;
-аралашу ситуациясен исәпкә алып, текстка карата үз мөнәсәбәтен белдерергә һәм аның дөреслеген дәлилләргә;
-текстка исем бирергә;
-укылган яки тыңлаган текстның планын төзергә;
-аерым аралашу ситуацияләренә туры китереп, хат яки тәбрикләү хаты кебек кечкенә текстлар язарга.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-тәкъдим ителгән исемнең эчтәлегенә туры килгән текст төзергә, бирелгән текстның эчтәлеген тулысынча яки сайлап сөйләргә, сөйләмнең сурәтләү, хикәяләү, фикер йөртү кебек төрләрен кулланырга, билгеле бер тема буенча телдән хикәя төзергә, урыннары алышынган җөмләләрдән торган текстны тикшерергә һәм төзәтергә, аның мәгънә бөтенлеге югалган урыннарын табарга, хаталы текстларга төзәтмә кертергә, төрле төрдәге изложение яки сочинение язганда, эшне эзлекле алып барырга, аны тикшерү һәм бирелгән үрнәк белән чагыштырырга, уку бурычларының дөреслеген бәяләргә, үз текстын, аралашу максаты һәм шартыннан чыгып, чыганак (беренчел) текст белән чагыштырырга, электрон чыганаклардан файдаланганда, тел нормаларының үтәлешен сакларга.

Метапредмет нәтиҗәләре:

Регулятив универсаль уку гамәлләре

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:

- уку бурычын кабул итү һәм сакларга;
- яңа уку материалында укытучы тарафыннан бирелгән эш юнәлешләрен исәпкә алып,
укытучы белән хезмәттәшлек итәргә;
- куелган бурычны гамәлгә ашыру шартларында, үз гамәлләрене планлаштырырга;
- билгеләнгән кагыйдәләрне планлаштыруны һәм тикшереп торуны хәл итү ысулын контрольдә тотарга;
-нәтиҗә буенча йомгаклау һәм адымлы контроль ясарга;
- укытучыларның, иптәшләрнең, ата-аналарның һәм башка кешеләрнең тәкъдимнәрен һәм бәясен дөрес кабул итәргә;
- ысул һәм эшнең нәтиҗәсен аера белергә;
- бәяләү һәм исәпкә алу характердагы ясалган хаталар нигезендә эшне тәмамлаганнан соң аңа кирәкле төзәтмәләр кертү.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-укытучы белән хезмәттәшлек иткәндә яңа уку бурычларын куярга;
-практик бурычны танып белү максатына әверелдерергә;
- уку хезмәттәшлегендә танып-белү инициативасын күрсәтергә;
- яңа уку материалында укытучы биргән эш юнәлешләрен мөстәкыйль исәпкә алырга;
-гамәлләр ысулы һәм нәтиҗәсе буенча, актуаль контроль ясауны ирекле игътибар дәрәҗәсендә тормышка ашыруны контрольдә тотарга;
- гамәлләрне башкарганда,аның дөреслеген мөстәкыйль бәяләргә һәм аны гамәлгә ашыру барышында да ,ахырында да кирәкле төзәтмәләр кертә алырга.

Танып - белү универсаль уку гамәлләре
Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:
- Уку биремнәрен үтәү өчен кирәкле мәгълүматны уку-укыту әдәбиятыннан, энциклопедияләрдән, белешмәлелекләрдән, (шул исәптән электрон, цифрлы), интернет челтәре киңлегеннән кулланырга ;
- бурычларны хәл итү өчен символик чараларны, шул исәптән модельләрне һәм схемаларны кулланырга;
- уку хезмәттәшлегендә танып - белү инициативасын күрсәтергә;
- телдән һәм язма формада хәбәрләр төзергә;
- бурычларны хәл итү ысулларының төрлелегенә ориентлашырга;
- әһәмиятле өлешләрне таба белергә;
- өйрәнелә торган күренешләрнең сәбәпләрен-тикшерү бәйләнешен билгеләргә;
- бурычларны хәл итүнең уртак алымнарын белергә .
Чыгарылыш сыйныф укучысы уку мөмкинлеге алачак:
- китапханәләр ресурсларыннан һәм Интернет челтәреннән файдаланып, мәгълүматны эзләргә;
- ИКТ файдаланып әйләнә – тирә дөнья турында мәгълүматны язарга, кирәкле мәгълуматны билгеләргә;
- бурычларны хәл итү өчен модель һәм схемаларны төзергә;
- аңлы рәвештә һәм ирекле рәвештә телдән һәм язма формада хәбәрләр төзергә;
- конкрет шартларга бәйле рәвештә бурычларны хәл итүнең иң нәтиҗәле ысулларын сайларга;
- бурычларны хәл итүнең гомуми алымнарын ирекле һәм аңлы рәвештә белергә.
Коммуникатив универсаль уку гамәлләре
Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:
-коммуникатив, иң беренче чиратта, сөйләм, төрле коммуникатив бурычларны хәл итү өчен чаралар кулланырга, монологиксүзләр төзергә (шул исәптән аның аудио визуаль ярдәмен алып барырга), коммуникациянең диалог формасында булырга, шул исәптән ИКТ һәм дистанцион аралашу чараларын һәм инструментларын кулланырга;
- төрле фикерләрне исәпкә алырга һәм төрле позицияләрне координацияләү өчен омтылырга ;
- үз фикереңне һәм позициясен формалаштыру;
- уртак эшчәнлектә, шул исәптән мәнфәгатьләр бәрелешү ситуациясендә, уртак карарга килергә һәм килешергә;
- сораулар бирергә;
- үз гамәлеңне җайга салу өчен сүз кулланырга;
- төрле коммуникатив бурычларны хәл итү өчен, сөйләм чараларын дөрес кулланырга, монологик әйтемнәр төзергә, диалог формасында сөйләм төзергә.
Чыгарылыш сыйныф укучысы белем алу мөмкинлеге алачак:
- үзеңнән аерылып торган башка кешеләрнең позициясен исәпкә алырга һәм координацияләргә;
- төрле фикерләр һәм мәнфәгатьләрен исәпкә алырга һәм үз позициясен нигезләргә;
- проблеманы хәл итүгә караш һәм фикерләрнең мөнәсәбәтен аңларга;

-үз позицияңне дәлилләргә һәм уртак эшчәнлектә уртак карар чыгарганда хезмәттәшлектә партнерлар позицияләре белән координацияләргә;
- барлык катнашучыларның мәнфәгатьләрен һәм позицияләрен исәпкә алу нигезендә конфликтларны хәл итүгә нәтиҗәле ярдәм итәргә;
- коммуникация максатларын исәпкә алып, партнерга кирәкле мәгълүматны хәрәкәтне төзү юнәлеше буларак шактый төгәл, эзлекле һәм тулы итеп тапшырырга ;
- үз эшчәнлеген оештыру һәм партнер белән хезмәттәшлек итү өчен кирәкле сораулар бирергә;
- үзара контрольне тормышка ашыру һәм хезмәттәшлектә кирәкле үзара ярдәм күрсәтергә;
- сөйләм чараларын төрле коммуникатив бурычларны нәтиҗәле хәл итү, үз эшчәнлеген планлаштыру һәм көйләү өчен адекват кулланырга.

Шәхси нәтиҗәләр:

Чыгарылыш сыйныф укучысында формалашачак:

- мәктәпкә карата уңай мөнәсәбәт , «яхшы укучы " үрнәген кабул итүгә юнәлеш;
- тышкы мотивлар;
- социаль, укыту-танып белү эшчәнлеген үз эченә алган уку-укыту эшчәнлегенең киң мотивацияле нигезе;
-яңа уку материалына һәм аны яңа алымнар белән чишүгә кызыксыну ;
-уку эшчәнлегендәге уңыш сәбәпләрен ачыклау, шул исәптән - үзеңнең конкрет бурычлар таләпләргә туры килүенне анализлау, укытучыларның, иптәшләрнең, ата-аналарның һәм башка кешеләрнең бәяләмәсен аңлау;
-үз уку эшчәнлеген бәяләү ;
- төп әхлакый нормаларны белү һәм аларны үтәүгә юнәлеш ;

Чыгарылыш сыйныф укучысы формалашу өчен мөмкинлек алачак:

- белем бирү оешмасына карата уңай мөнәсәбәт дәрәҗәсендә укучының эчке позициясе, белем алу кирәклеген аңлау, белем бирү мотивлары өстенлек итүдә күрсәтелүе һәм социаль ысул белән белем бәяләүгә өстенлек бирү;
- укуның тотрыклы укыту-танып-белү мотивациясен чагылдырылуы;
- тотрыклы уку - танып белүнең бурычларын хәл итүнең яңа гомуми ысуллары;
- уку эшчәнлегендә уңышка ирешү һәм ирешмәү сәбәпләрен дөрес аңлау;
- “яхшы укучының” социаль ролен уңышлы тормышка ашыру критериясенә нигезләнеп уңай адекват дифференциацияләнгән үзбәя бирү;
- укырга керүдә һәм эшчәнлектә гражданлык тәңгәллеге нигезләрен гамәлгә ашыруда компетентлык;
- башка кешеләрнең хис-тойгыларын аңлы аңлау һәм башкаларга ярдәм итүгә һәм аларның иминлеген тәэмин итүгә юнәлтелгән гамәлләрдә чагылыш табучы эмпатияләр.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-текстларда кабатлаулар булдырмас өчен, кирәкле синонимнар, антонимнар табарга, текстта туры һәм күчерелмә мәгънәле сүзләрне билгеләргә, аларның урынлы кулланылышын бәяләргә, тәкъдим ителгән сүзләр арасыннан тиешлесен сайлап алырга .

Морфология

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:

-исемнәрнең сан, килеш һәм тартым белән төрләнешен;

-сыйфатларның лексик-семантик һәм морфологик-синтаксик үзенчәлекләрен;

-фигыльнең лексик-семантик үзенчәлекләрен.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча исемгә, сыйфатка, фигыльгә морфологик анализ ясарга һәм аның дөреслеген бәяләрә, тексттан алмашлык, рәвеш, бәйлек сүзләр, кисәкчә, теркәгечләрне, фигыльләрдәге юклык кушымчаларын (-ма / -мә) табарга.

Синтаксис

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:

-җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аерырга;

-сораулар ярдәмендә сүзтезмә һәм җөмләләрдәге сүзләр арасындагы бәйләнешне табарга;

-җөмләнең әйтү максаты буенча төрен аерырга;

-җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен билгеләргә;

-тиңдәш кисәкле һәм тойгылы җөмләләрне интонациясе буенча билгеләргә.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

- җөмләнең иярчен кисәкләрен – аергыч, тәмамлык, хәлләрне аерырга, дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча гади җөмләгә синтаксик анализ (җөмлә кисәкләре буенча) ясарга һәм аны тикшерүнең дөреслеген бәяләргә, гади һәм кушма җөмләләрне бер-берсеннән аерырга.

Орфография һәм пунктуация

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:

-дөрес язылыш кагыйдәләрен өйрәнгән күләмдә кулланырга;

-сүзләрнең дөрес язылышын орфографик сүзлек буенча ачыкларга;

- 80–90 сүзле текстны дөрес итеп күчереп язарга;

-өйрәнелгән дөрес язу кагыйдәләренә туры килгән 70–80 сүзле текстны укытучы әйтеп торганда язарга;

-үзе төзегән һәм тәкъдим ителгән текстны тикшерергә, орфографик һәм пунктуацион хаталарны табарга һәм төзәтергә.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-орфографик хата ясау мөмкинлеге булган очракларны аңларга, аерым орфограммаларга мисаллар сайларга, текстлар төзегәндә орфографик һәм пунктуацион хаталарны булдырмау өчен, язганнарны үзгәртергә, хаталар өстендә эшләгәндә, аларның сәбәпләренә төшенергә һәм алдагы язма эшләрдә хата җибәрмәү юлларын ачыкларга.

Сөйләм үстерү

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:

-аралашу даирәсенә карап, тиешле сүзләрне сайларга;
-көндәлек аралашуга бәйле татарча сөйләм әдәбе формаларын дөрес кулланырга;
-аралашу ситуациясен исәпкә алып, текстка карата үз мөнәсәбәтен белдерергә һәм аның дөреслеген дәлилләргә;
-текстка исем бирергә;
-укылган яки тыңлаган текстның планын төзергә;
-аерым аралашу ситуацияләренә туры китереп, хат яки тәбрикләү хаты кебек кечкенә текстлар язарга.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-тәкъдим ителгән исемнең эчтәлегенә туры килгән текст төзергә, бирелгән текстның эчтәлеген тулысынча яки сайлап сөйләргә, сөйләмнең сурәтләү, хикәяләү, фикер йөртү кебек төрләрен кулланырга, билгеле бер тема буенча телдән хикәя төзергә, урыннары алышынган җөмләләрдән торган текстны тикшерергә һәм төзәтергә, аның мәгънә бөтенлеге югалган урыннарын табарга, хаталы текстларга төзәтмә кертергә, төрле төрдәге изложение яки сочинение язганда, эшне эзлекле алып барырга, аны тикшерү һәм бирелгән үрнәк белән чагыштырырга, уку бурычларының дөреслеген бәяләргә, үз текстын, аралашу максаты һәм шартыннан чыгып, чыганак (беренчел) текст белән чагыштырырга, электрон чыганаклардан файдаланганда, тел нормаларының үтәлешен сакларга.

Метапредмет нәтиҗәләре:

Регулятив универсаль уку гамәлләре

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:

- уку бурычын кабул итү һәм сакларга;
- яңа уку материалында укытучы тарафыннан бирелгән эш юнәлешләрен исәпкә алып, укытучы белән хезмәттәшлек итәргә;
- куелган бурычны гамәлгә ашыру шартларында, үз гамәлләрене планлаштырырга;
- билгеләнгән кагыйдәләрне планлаштыруны һәм тикшереп торуны хәл итү ысулын контрольдә тотарга;
-нәтиҗә буенча йомгаклау һәм адымлы контроль ясарга;
- укытучыларның, иптәшләрнең, ата-аналарның һәм башка кешеләрнең тәкъдимнәрен һәм бәясен дөрес кабул итәргә;
- ысул һәм эшнең нәтиҗәсен аера белергә;
- бәяләү һәм исәпкә алу характердагы ясалган хаталар нигезендә эшне тәмамлаганнан соң аңа кирәкле төзәтмәләр кертү.

Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнү мөмкинлеге алачак:

-укытучы белән хезмәттәшлек иткәндә яңа уку бурычларын куярга;
-практик бурычны танып белү максатына әверелдерергә;
- уку хезмәттәшлегендә танып-белү инициативасын күрсәтергә;
- яңа уку материалында укытучы биргән эш юнәлешләрен мөстәкыйль исәпкә алырга;
-гамәлләр ысулы һәм нәтиҗәсе буенча, актуаль контроль ясауны ирекле игътибар дәрәҗәсендә тормышка ашыруны контрольдә тотарга;
- гамәлләрне башкарганда,аның дөреслеген мөстәкыйль бәяләргә һәм аны гамәлгә ашыру барышында да ,ахырында да кирәкле төзәтмәләр кертә алырга.

Танып - белү универсаль уку гамәлләре
Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнәчәк:
- Уку биремнәрен үтәү өчен кирәкле мәгълүматны уку-укыту әдәбиятыннан, энциклопедияләрдән, белешмәлелекләрдән, (шул исәптән электрон, цифрлы), интернет челтәре киңлегеннән кулланырга ;
- бурычларны хәл итү өчен символик чараларны, шул исәптән модельләрне һәм схемаларны кулланырга;
- уку хезмәттәшлегендә танып - белү инициативасын күрсәтергә;
- телдән һәм язма формада хәбәрләр төзергә;
- бурычларны хәл итү ысулларының төрлелегенә ориентлашырга;
- әһәмиятле өлешләрне таба белергә;
- өйрәнелә торган күренешләрнең сәбәпләрен-тикшерү бәйләнешен билгеләргә;
- бурычларны хәл итүнең уртак алымнарын белергә .
Чыгарылыш сыйныф укучысы уку мөмкинлеге алачак:
- китапханәләр ресурсларыннан һәм Интернет челтәреннән файдаланып, мәгълүматны эзләргә;
- ИКТ файдаланып әйләнә – тирә дөнья турында мәгълүматны язарга, кирәкле мәгълуматны билгеләргә;
- бурычларны хәл итү өчен модель һәм схемаларны төзергә;
- аңлы рәвештә һәм ирекле рәвештә телдән һәм язма формада хәбәрләр төзергә;
- конкрет шартларга бәйле рәвештә бурычларны хәл итүнең иң нәтиҗәле ысулларын сайларга;
- бурычларны хәл итүнең гомуми алымнарын ирекле һәм аңлы рәвештә белергә.
Коммуникатив универсаль уку гамәлләре
Чыгарылыш сыйныф укучысы өйрәнә:
-коммуникатив, иң беренче чиратта, сөйләм, төрле коммуникатив бурычларны хәл итү өчен чаралар кулланырга, монологиксүзләр төзергә (шул исәптән аның аудио визуаль ярдәмен алып барырга), коммуникациянең диалог формасында булырга, шул исәптән ИКТ һәм дистанцион аралашу чараларын һәм инструментларын кулланырга;
- төрле фикерләрне исәпкә алырга һәм төрле позицияләрне координацияләү өчен омтылырга ;
- үз фикереңне һәм позициясен формалаштыру;
- уртак эшчәнлектә, шул исәптән мәнфәгатьләр бәрелешү ситуациясендә, уртак карарга килергә һәм килешергә;
- сораулар бирергә;
- үз гамәлеңне җайга салу өчен сүз кулланырга;
- төрле коммуникатив бурычларны хәл итү өчен, сөйләм чараларын дөрес кулланырга, монологик әйтемнәр төзергә, диалог формасында сөйләм төзергә.
Чыгарылыш сыйныф укучысы белем алу мөмкинлеге алачак:
- үзеңнән аерылып торган башка кешеләрнең позициясен исәпкә алырга һәм координацияләргә;
- төрле фикерләр һәм мәнфәгатьләрен исәпкә алырга һәм үз позициясен нигезләргә;
- проблеманы хәл итүгә караш һәм фикерләрнең мөнәсәбәтен аңларга;

-үз позицияңне дәлилләргә һәм уртак эшчәнлектә уртак карар чыгарганда хезмәттәшлектә партнерлар позицияләре белән координацияләргә;
- барлык катнашучыларның мәнфәгатьләрен һәм позицияләрен исәпкә алу нигезендә конфликтларны хәл итүгә нәтиҗәле ярдәм итәргә;
- коммуникация максатларын исәпкә алып, партнерга кирәкле мәгълүматны хәрәкәтне төзү юнәлеше буларак шактый төгәл, эзлекле һәм тулы итеп тапшырырга ;
- үз эшчәнлеген оештыру һәм партнер белән хезмәттәшлек итү өчен кирәкле сораулар бирергә;
- үзара контрольне тормышка ашыру һәм хезмәттәшлектә кирәкле үзара ярдәм күрсәтергә;
- сөйләм чараларын төрле коммуникатив бурычларны нәтиҗәле хәл итү, үз эшчәнлеген планлаштыру һәм көйләү өчен адекват кулланырга.

Шәхси нәтиҗәләр:

Чыгарылыш сыйныф укучысында формалашачак:

- мәктәпкә карата уңай мөнәсәбәт , «яхшы укучы " үрнәген кабул итүгә юнәлеш;
- тышкы мотивлар;
- социаль, укыту-танып белү эшчәнлеген үз эченә алган уку-укыту эшчәнлегенең киң мотивацияле нигезе;
-яңа уку материалына һәм аны яңа алымнар белән чишүгә кызыксыну ;
-уку эшчәнлегендәге уңыш сәбәпләрен ачыклау, шул исәптән - үзеңнең конкрет бурычлар таләпләргә туры килүенне анализлау, укытучыларның, иптәшләрнең, ата-аналарның һәм башка кешеләрнең бәяләмәсен аңлау;
-үз уку эшчәнлеген бәяләү ;
- төп әхлакый нормаларны белү һәм аларны үтәүгә юнәлеш ;

Чыгарылыш сыйныф укучысы формалашу өчен мөмкинлек алачак**:**

- белем бирү оешмасына карата уңай мөнәсәбәт дәрәҗәсендә укучының эчке позициясе, белем алу кирәклеген аңлау, белем бирү мотивлары өстенлек итүдә күрсәтелүе һәм социаль ысул белән белем бәяләүгә өстенлек бирү;
- укуның тотрыклы укыту-танып-белү мотивациясен чагылдырылуы;
- тотрыклы уку - танып белүнең бурычларын хәл итүнең яңа гомуми ысуллары;
- уку эшчәнлегендә уңышка ирешү һәм ирешмәү сәбәпләрен дөрес аңлау;
- “яхшы укучының” социаль ролен уңышлы тормышка ашыру критериясенә нигезләнеп уңай адекват дифференциацияләнгән үзбәя бирү;
- укырга керүдә һәм эшчәнлектә гражданлык тәңгәллеге нигезләрен гамәлгә ашыруда компетентлык;
- башка кешеләрнең хис-тойгыларын аңлы аңлау һәм башкаларга ярдәм итүгә һәм аларның иминлеген тәэмин итүгә юнәлтелгән гамәлләрдә чагылыш табучы эмпатияләр.

Содержание учебного предмета в 1 классе

Материал учебного предмета «Родной (татарский) язык» для общеобразовательных организаций с обучением на татарском языке (1-4 классы) структурирован в соответствии с видами речевой деятельности и следующими разделами языкознания: фонетика и орфография, лексикология, словообразование, морфология, синтаксис, орфография и пунктуация, развитие речи.

Начальным этапом изучения татарского языка в 1 классе является курс «Обучение грамоте». Обучение письму идёт параллельно с обучением чтению с учётом принципа координации устной и письменной речи. В обучении грамоте различаются три периода: добукварный – подготовительный; букварный – основной, послебукварный – завершающий.

Добукварный период

Усвоение гигиенических требований при письме. Развитие мелкой моторики пальцев и свободы движения руки. Развитие умения ориентироваться на пространстве листа в тетради и на пространстве классной доски. Рабочая строка. Верхняя и нижняя линии рабочей строки. Письмо овалов и полуовалов Рисование бордюров. Письмо длинных прямых наклонных линий. Письмо короткой наклонной линии с закруглением вверху (влево). Письмо длинной наклонной линии с закруглением внизу (вправо). Письмо овалов больших и маленьких, их чередование. Письмо коротких наклонных линий. Восприятие слова как объекта изучения, материала для анализа. Наблюдение над значением слова. Различение слова и предложения. Работа с предложением: выделение слов, изменение их порядка.

Букварный период

Правильное начертание письменных прописных (заглавных) и строчных букв и их соединений. Письмо букв, буквосочетаний, слогов, слов, предложений с соблюдением гигиенических норм. Овладение разборчивым, аккуратным письмом. Письмо под диктовку слов и предложений, написание которых не расходится с их произношением. Усвоение приемов и последовательности правильного списывания текста. Овладение первичными навыками клавиатурного письма. Понимание функции небуквенных графических средств: пробела между словами, знака переноса. Восприятие слова как объекта изучения, материала для анализа. Наблюдение над значением слова. Общее представление о предложении. Смысловая и интонационная законченность предложения. Смысловая связь слов в предложении (по вопросам). Роль предложения в речевом общении. Постепенный переход на скорописное письмо. Знакомство с правилами правописания и их применение: 1) раздельное написание слов; 2) прописная (заглавная) буква в начале предложения, в именах собственных; 3) перенос слов по слогам; 4) знаки препинания в конце предложения.

Послебукварный период

Алфавит, правильное название букв алфавита. Списывание текста. Оформление предложений в тексте.

После курса «Обучение грамоте» начинается раздельное изучение татарского языка и литературного чтения. Обобщение, систематизация, закрепление знаний, умений и навыков, приобретённых в процессе обучения грамоте.

Татарский язык

Звуки и буквы

Звуки речи. Гласные звуки и их буквенные обозначения. Твёрдые и мягкие гласные звуки, парность-непарность гласных звуков. Различение гласных и согласных звуков, звонких и глухих согласных. Парные и непарные согласные звуки (буквы). Деление слов на слоги и определение их количества. Перенос слов по слогам. Классификация слов по количеству слогов. Нахождение и исправление ошибок, допущенные при делении слов на слоги.

Синтаксис

Выделение слов и предложений. Разные по цели высказывания предложения, знаки препинаний при них. Употребление прописной буквы в начале предложения. Понятие о главных членах предложения. (без введения терминологии).

Морфология

Группировка слов по частям речи. Различение слова и обозначаемого им предмета. Значение слова. Слова, называющие предметы. Слова, называющие действия. Слова, называющие признаки. Служебные слова. (без введения терминологии). Имена собственные, употребление заглавной буквы в именах собственных.

Орфография

Ознакомление с правилами орфографии: написание буквы э (е) в словах; написание букв о и ө в первом слоге татарских слов. Буквы е, ю, я. Твердый (ъ) и мягкий (ь) знаки. Твердые согласные [гъ], [къ] их буквенные обозначения ; Сонорные согласные [м], [н] [ң]; Согласные [в], [w] и их буквенные обозначения.

Развитие речи

Письмо под диктовку и переписывание текста на изученное правило. Составление предложений из предложенных слов. Составление небольшого письменного текста на основе просмотренной картины (рисунка) или видеозаписи, с привлечением увиденного (услышанного) материала.

Письмо по памяти загадок, пословиц, стихотворений.

Содержание учебного предмета во 2 классе

Фонетика и орфоэпия и графика

Звуки и буквы. Гласные и согласные. Твердые и мягкие гласные. Сингармонизм. Буквы, обозначающие на письме согласные звуки. Различение звуков и букв. Гласные звуки.

Слог. Деление слов на слоги. Перенос слов. Правила переноса слов с одной строки на другую.

Согласные глухие и звонкие, парные и непарные. Буквы, обозначающие на письме согласные звуки. Специфичные звуки татарского языка [w], [гъ], [къ], [х], [ч]; [ж], [ң], [һ].

Правописание слов с буквами [я], [ю], [е]. Озвончение глухих. Соседство двух одинаковых согласных.

Правописание и произношение слов с [ъ], [ь].

Татарский алфавит: правильное название букв, знание их последовательности. Умение пользоваться алфавитом при работе со словарями.

Слово

Корень слова. Однокоренные слова. Аффиксы. Особенности образования слов.

Слова, выражающие предмет. Нарицательные и собственные имена существительные. Написания с прописной буквы имен, фамилий людей, кличек животных, названий городов, рек, деревень, улиц.

Слова, выражающие действие. Значение и употребление в речи.

Слова, обозначающие признаки предметов. Употребление прилагательных в предложении. Особенности синтаксической связи между прилагательным и существительным в татарском языке.

Предложение

Слово, словосочетание и предложение. Составление словосочетаний и предложений. Распространенные и нераспространенные предложения. Главные члены предложения. Порядок слов в предложении. Виды предложений по цели высказывания. Особенности произношения.

Развитие связной речи

Последовательность предложений в тексте. Определение темы и основной мысли текста. Разделение текста на части и наименование.

Составление рассказа по картине и опорным словам. Воспроизведение (пересказ) текста в соответствии с предложенным заданием.

Учить стихотворения, пословицы и загадки наизусть. Употребление слов вежливости в речи.

Содержание учебного предмета в 3 классе

Лексика. Слово

Слово и его лексическое значение. Однозначные и многозначные слова, их различение. Прямое и переносное значение слова, употребление в собственной речи. Заимствованные слова в татарском языке. Синонимы и антонимы, омонимы: использование в речи. Словарное богатство татарского языка. Словари татарского языка: толковый словарь татарского языка, словари синонимов, антонимов, омонимов и их использование в учебной деятельности и повседневной жизни.

Состав слова и словообразование

Понятие об однокоренных словах, их отличия от синонимов и омонимов. Однокоренные слова и различные формы одного и того же слова.

Выделение и определение значимых частей слова: корня слова и аффикса. Понятие о словообразовательных и словоизменяющих аффиксах. Разбор слова по составу. Выполнение упражнений с элементами словообразовательного анализа.

Разные способы проверки правописания слов: изменение формы слова; подбор однокоренных слов; использование орфографического словаря.

Морфология

Понятие о частях речи.

Имя существительное. Значение и употребление. Формы единственного и множественного числа. Правописание аффиксов множественного числа. Названия и вопросы падежей. Склонение имен существительных. Выполнение упражнений на морфологический анализ существительных.

Глагол. Значение глагола и употребление в речи. Положительная (утвердительная) и отрицательная формы глаголов. Спряжение глаголов. Формы настоящего, прошедшего и будущего времени изъявительного наклонения. Правописание аффиксов будущего времени изъявительного наклонения: -ар, -әр, -ыр, -ер, -р, -ачак, -әчәк, -ячак, -ячәк(практическое овладение).

Морфологический анализ глаголов.

Имя прилагательное. Значение и употребление в речи. Степени сравнений имен прилагательных: положительная, сравнительная, превосходная, уменьшительная. Правописание аффиксов сравнительной степени: - рак, -рәк и частиц в превосходной степени.

Местоимение. Общее представление о местоимении. Личные местоимения, значение и употребление в речи. Личные местоимения 1, 2, 3-го лица, единственного и множественного числа. Склонение личных местоимений

Частицы. Приемы и способы различия частиц да, дә, та, тә от аффиксов местно-временного падежа –да, -дә, -та, -тә. Правописание частиц.

Послелоги, их значение в речи. Употребление послелогов с именами существительными и местоимениями в разных падежах.

Синтаксис

Предложение. Разновидности предложений по цели высказывания (повествовательные, вопросительные и побудительные). Знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный и восклицательный знаки. Интонационные особенности повествовательных, побудительных, вопросительных и восклицательных предложений (практическое усвоение).

Понятие о главных и второстепенных членах предложения. Подлежащее и сказуемое. Установление связи слов в предложении. Порядок слов в предложении.Понятие о нераспространенных и распространенных предложениях.

Словосочетание. Сходство и различие предложения, словосочетания, слова. Различение главного и зависимого слова в словосочетании.

Развитие речи

Текст. Определять тему, основную мысль текста, делить его на абзацы. Особенности описательного, повествовательного текста.

Знакомство с речевым этикетом.

Содержание учебного предмета в 4 классе

Слово и его значение (лексика)

Связь формы и значения слова. Лексика как раздел науки о языке, изучающий лексические значения слов. Однозначные и многозначные слова. Омонимы. Синонимы. Антонимы. Употребление слов в речи (тексте) в переносном значении. Сведения о заимствованиях в татарском языке. Представление о фразеологизмах. Татарско- русский, русско- татарский , орфографический словари. Представление о способах толкования лексических значений слов при работе со словарями разных типов: толковыми, синонимов, антонимов.

Слово и его строение (состав слова)

Углубление представлений о морфемном составе слова. Определение корня слова и аффикса. Понятие о словообразовательных аффиксах. Выполнение упражнений с элементами словообразовательного анализа.

Сложные слова (кушма сүзләр), парные слова (парлы сүзләр),тезмә сүзләр.

Значения и роль окончаний в словах.

Слово как часть речи (морфология)

Имя существительное

Имя существительное, его значение и употребление в речи. Вопросы имен существителных. Определение имен существительных, отвечающих на вопросы кем? нәрсә? Собственные и нарицательные имена. Формы единственного и множественного числа. Названия и вопросы падежей. Склонение имен существительных. Имена с аффиксами притяжательности (-ым/-ем/-м/-ың/-ең/-ң/-ы/-ыбыз/-ыгыз/-егез/-лары/-еләре/ләре).Имя существительное в роли подлежащего, в роли второстепенных членов предложения. Морфологический разбор имён существительных.

Глагол

Значение глагола и употребление в речи. Определение глаголов, отвечающих на вопросы *нишли?* (что делает?), *нишләде?* (что делал? что сделал?), *нишләр?* (что будет делать?). Глаголы повелительного и изъявительного наклонения .Спряжение глаголов. Спряжение глаголов изъявительного наклонения настоящего, прошедшего и будущего времени. Формы настоящего, прошедшего и будущего времени. Изменение глаголов по временам. Спряжение глаголов повелительного наклонения настоящего, прошедшего и будущего времени. Утвердительная и отрицательная формы глаголов. Глаголы, близкие и противоположные по смыслу. Роль глаголов в предложениях. Выполнение упражнений на морфологический анализ глаголов.

Имя прилагательное

Имя прилагательное: его значение и употребление в речи. Вопросы прилагательных, выражение различных признаков предметов. Степени сравнений имен прилагательных. Роль имён прилагательных в предложениях. Имя прилагательное в роли сказуемого, в роли второстепенных членов предложения. Имена прилагательные, близкие и противоположные по смыслу. Значение и употребление в речи. Выполнение упражнений на морфологический анализ имен прилагательных.

Местоимение

Понятие о местоимениях. Наблюдение над особенностью значения местоимений — обозначать предмет, лицо, не называя, а лишь указывая на них. Личные местоимения: значение и употребление в речи, формы единственного и множественного числа, склонение личных местоимений.

Вопросительные местоимения. Различение падежных форм личных и вопросительных местоимений. Роль местоимений в предложениях. Значение и употребление в речи.

Имя числительное

Имя числительное**,** его значение, вопросы. Количественные и порядковые числительные. Синтаксические функции числительных.

Особенности синтаксической связи между числительным и существительным в татарском языке. Значение и употребление в речи. Морфологический разбор имен числительных.

Наречие

Наречие, его значение, вопросы . Грамматические признаки наречия. Роль наречий в предложении и тексте.

Служебные части речи

Частицы *да, дә, та, тә, гына, генә, кына, кенә, ук, үк, ич, бит*., *ич,ла-лә, ләбаса-лабаса.*Правописание частиц.

Союзы *кадәр,хәтле,чаклы,шикелле,өчен,таба,белән,аша.* Союзные слова *ас,өс,эч,тыш,арт,ал,ян,урта,кырый,буй,төп,ара,тирә.*Их правописание.

Углубление представлений о роли служебных частей речи: *выражение различного рода отношения между знаменательными частями речи (пространственные, причинные, цели — предлоги, союзы), оттенки значений и чувств (вопроса, уточнения, восхищения, отрицания — частицы).* Наблюдение над ролью предлогов и союзов в составе словосочетаний, союзов в составе сложных предложений.

Синтаксис

Словосочетание и предложение в татарском языке, порядок слов в них. Значения словосочетаний: предмет и его признак, действие и предмет, с которым оно связано. Главные члены предложения. Выражение подлежащего существительными и личными местоимениями. Выражение сказуемого глаголами изъявительного наклонения и прилагательными. Нераспространенные и распространенные

предложения. Второстепенные члены предложения. Выражение определения прилагательными. Предложения с однородными членами без союзов и с союзами *һәм, ә, ләкин, әмма.* Использование интонации перечисления в предложениях с однородными членами. Предложения, осложнённые обращениями, интонация и знаки препинания при них. Понятие о простых и сложных предложениях. Различение простых и сложных предложений.

Текст. Развитие речи

Текст. Признаки текста. Смысловое единство предложений в тексте. Заглавие текста. План текста. Составление планов к данным текстам. Создание собственных текстов по предложенным планам. Типы текстов: описание, повествование, рассуждение, их особенности. Знакомство с основными видами изложений и сочинений: изложения подробные и выборочные, изложения с элементами сочинения; сочинения-повествования, сочинения-описания, сочинения-рассуждения. Нормы речевого этикета в ситуациях учебного и бытового общения (приветствие, прощание, извинение, благодарность, обращение с просьбой).Практическое овладение устными монологическими высказываниями на определенную тему.

Әзерлек чоры – 6 сәгать

Язганда дөрес утыру һәм язу әсбапларын дөрес куллану кагыйдәләре белән танышу. Дәфтәр битләрендә ориентлашу, андагы сызыклар белән танышу. Вертикаль, горизонталь һәм авыш сызыклар турында белешмә.

Татар алфавиты хәрефләре график системасының структур берәмлеге буларак кулланылган элемент-сызыклар. Алгоритм буенча элемент-сызыкларны язу. Язма хәрефләрнең өлге формалары белән танышу. График системаның структур берәмлеге булган язма хәреф элементларын чагыштыру, төркемләү һәм йомгаклау, гомуми нәтиҗә ясауга корылган логик күнегүләр үтәү.

Әзерлек чоры ахырына балалар:

1. Элементар образлы күзаллау дәрәҗәсендә тел берәмлекләре: сүз, җөмлә, текстны **аңлый**, шулай ук татар алфавитының басма һәм язма хәрефләр системасын **атый һәм формалары буенча аера белергә**;.

2. Рәсем, график модель яки тиешле фишкалар кулланып, беренчедән, дәрестә тудырылган тел ситуацияләре буенча 2 — 4 сүздән торган **җөмләләр** һәм 3 — 4 җөмләдән торган **хикәя төзи**; икенчедән, парта артында **дөрес утыра** һәм язма әсбаплардан дөрес **файдалана**, алгоритм буенча яки тактлап язма хәрефләрнең барлык элементларын да **дөрес яза белергә тиешләр.**

ӘЛИФБА ЧОРЫ – 55 сәгать

Уку дәресләрендә элемент-өлгеләр ярдәмендә басма хәрефләрне төзү күнегүләре. Балалар хәтерендә барлык басма хәрефләрнең күрмә образларын формалаштыру.

Язу дәресләрендә элемент-өлгеләрдән язма хәрефләр төзү һәм анализлау. Гомуми уртак элемент формалары буенча хәрефләрне төркемләү һәм чагыштыру буенча логик биремнәр үтәү.

Балалар хәтерендә язма баш һәм юл хәрефләренең төгәл күрмә-хәрәкәтле образларын формалаштыру. Бу хәрефләрне алгоритм һәм тактлап (санап) язу технологиясен камилләштерү.

Язуда оч төрле (өске, урта-йөзмә, аскы) тоташтыру алымы белән танышу.Дәрестә өйрәнелә торган хәрефне элек өйрәнелгән хәрефләр белән тоташтыру алгоритмнарын үзләштерү.

Тактлап язу алымы нигезендә кул чугы мускуллары киеренкелеген йомшарту (киметү) белән ритмик чиратлаштыру күнегүләре.

Сүзнең аваз схемасын график формага үзгәртү һәм алга таба язма хәрефләр белән язу. Язма хәрефләр белән бирелгән иҗек, сүз, җөмлә үрнәкләрен уку. үрнәк буенча язу. укучыларның үз язуларының нәтиҗәләрен тикшерүләре.

Әлифба чорының ахырына балалар:

1. Татар теленең авазларының сузык (ачык авыз символы белән бирелгән), ягъни җырлана торган аваз һәм тартык, ягъни җырланмый торган; әйткәндә, сөйләм органнарында киртә ясала/ясалмый торган авазларга бүленүен, сузыкларның калын һәм нечкә булуын, тартыкларның нечкә- калын яңгырашын сузык аваз хәрефләре белдерүен;

- сүзнең яңгыраш һәм мәгънә бөтенлегенә ия булуын;
- сүзнең иҗекләргә бүленүен, бер иҗекнең көчлерәк һәм озынрак әйтелүен;
- сөйләм авазлары язуда шартлы график символлар (түгәрәк, квадрат) яки хәрефләр белән белдерелүен;
- сүзләр предметларны, аларның билгеләрен, эш-хәрәкәтләрен белдерүләрен, ярдәмче сүзләр сүзләрне, җөмләләрне үзара бәйләү өчен хезмәт итүләрен, аларның график символларын;
- әйтмә сөйләмнең текст һәм җөмләләргә бүленүен, аларны график сурәтләп булу мөмкинлеген;

элемент-сызыклар һәм элемент-өлгеләрнең басма һәм язма хәрефләрнең график системасының структур (төзелеш) берәмлекләре булуын;

- һәр басма һәм язма хәреф формасының тиешле урын-сан мөнәсәбәтендә урнашкан элементлардан торуын **аңлый белергә тиеш.**

2. Укучылар сүз башыннан башлап, андагы һәр авазны көчлерәк итеп **билгели бара**, берсен аерып алып аңа **характеристика бирә**;

- анализ вакытында тартыкларның яңгырау-саңгыраулыгын билгеләү алымнарын **куллана;**
- сүзне иҗекләргә **бүлә**;
- схемалардан сүзнең аваз язылышын иҗекләп һәм орфоэпик **дөрес итеп укый**;
- схемалардагы һәм «Әлифба» текстларында бирелгән хәреф язуын иҗекләп һәм орфоэпик дөрес итеп **укый;**
- сүзнең аваз формасын шартлы график формадан хәреф формасына һәм киресенчә **үзгәртә;**
- элемент-шаблоннар нигезендә басма һәм язма хәрефләрне **төзи һәм анализлый;**
- аерым график биремне үтәү дәвамында дөрес итеп утыра һәм язма әсбаплардан **файдалана ала;**
- билгеле бер алгоритм буенча хәрәкәт элементлары нигезендә хәрефләр **яза;**
- иҗекләрдә һәм сүзләрдә тоташтыруның өч алымын **үти;**
- тактлап язганда кул чугы мускуллары киеренкелеген **йомшарта;**
- күчереп язганда һәм диктант вакытларында җөмләләрне һәм үз исемнәрен **дөрес яза;**
- бизәк-бордюрлар **ясый ала белергә тиешләр**.

Әлифбадан соңгы чор - 39

Алгоритм буенча сүзләрдә язма хәрефләрнең һәм аларны тоташтыру сызыкларын язу технологиясен ныгыту.

Тактлап язганда кул чугы мускуллары киеренкелеген йомшару халәте белән чиратлаштыра белү.

График хаталарны төзәтү һәм каллиграфик язу сыйфатын камилләштерү эшләре. Тизләтелгән темпта язу шартларында график грамоталылыкны һәм каллиграфик сыйфатны формалаштыру.

Язма һәм басма текстлардан сүз һәм җөмләләрне күчереп язу. әйтеп яздыра торган текстны язу.

Грамотага өйрәтүнең йомгаклау чорында беренче сыйныф укучылары:

1. Туган телнең сөйләм төзелешен **аңлый**, аваз, иҗек, сүз, сүзтезмә, җөмлә, текст кебек тел берәмлекләрен образлы **күзаллый**;
- татар алфавиты басма һәм язма **хәрефләренең график системасын**;
- һәр хәрефнең элемент **формаларын;**
- дөрес утыру һәм язма әсбапларны куллану **кагыйдәләрен белергә тиеш.**
2. Һәр укучы үзенә генә хас темпта басма һәм язма текстларны офоэпик нормаларга туры китереп **укый;**
- текстның аерым бер өлешләрен **сөйли** (2 — 3 җөмлә белән) ;
- укылган текст эчтәлеге буенча бирелгән сорауларга **җавап бирә;**
- тыңланган текстка **исем куша**;
- төрле методик шартларда: 1) басма яки язма текстны күчереп язганда, 2) хәтер буенча яки 3) укытучы әйтеп яздырган вакытта, үзләштерелгән алгоритмга туры китереп аерым да, җөмлә эчендә дә сүзләрне өзмичә **язу күнекмәләрен үзләштерә** һәр укучы, шәхси мөмкинчелеген истә тотып, **язу темпын арттыра белү кебек эш төрләрен башкара белергә тиеш**.
3. О, ө хәрефләрен беренче иҗектә генә **язу;**
- әйтмә һәм язма сөйләмне тел берәмлекләренең төзелеше турында беренче сыйныф укучыларында формалашкан күзаллау нигезендә **анализлау** һәм тиешле символлар белән **модельләштерү;**
- тыныш билгеләренә игътибар итеп. иҗекләп, орфоэпик, бәйләнешле итеп уку алымнарын **куллану;**
- хәрефләрне язуда тоташ һәм тиз итеп язу алымнарын **тормышка ашыру**;
- татар теленең позицион принцибына нигезләнеп, **[гь] [кь]** авазларын язуда **белдерү** турында **үзләштергән белем һәм күнекмәләрен уку эшчәнлегендә һәм көндәлек тормышта кулланырга өйрәнергә тиешләр.**

Укыту предметына гомуми характеристика

Перспектив башлангыч мәктәпнең 1нче сыйныфында **татар теле** дәресләрендә укучылар аваз белән хәрефләрне аерырга өйрәнәләр, сүз басымы турында башлангыч мәгълүмат алалар. Балалар сөйләм берәмлеге буларак җөмлә турында төшенчә ала, терминнарны әйтмичә генә, җөмләдәге баш кисәкләрне, өстәмә предметны белдергән сүзләрне һәм ярдәмче сүзләрне табу һәм урынын билгеләү кебек эш төрләренә өйрәнә. Дәресләрдә җөмләләрне төрле тавыш (интонация) белән әйтү, сүзләрдән җөмләләр, җөмләләрдән кечкенә хикәяләр төзи белү күнекмәләре булдырыла. Тәкъдим ителә торган программада татар теленә өйрәтүнең **төп максаты** һәм **бурычлары** түбәндәгедән гыйбәрәт:

1. Укучыларда ана телен өйрәнүгә кызыксыну, омтылыш, эзләнергә теләк уяту, үз милләтеңә, телеңә мәхәббәт тәрбияләү кебек уңай сыйфатлар булдыру.
2. Балаларга татар теленең төрле бүлекләре буенча белем бирү:

а) фонетика, орфоэпия, лексика, грамматикага караган белемнәрне тирәнәйтү;

б) телебезнең грамматикасы, орфографиясе, пунктуациясе буенча күнекмәләр булдыра башлау. Сүз, сүзләрдән сүзтезмәләр һәм җөмләләр төзергә өйрәтү, җөмлә төзүче баш кисәкләр белән таныштыру. Җөмләләрнең мәгънәви-интонацион үзенчәлекләрен күзәтү һәм җөмлә ахырында тиешле тыныш билгеләрен кую.

3. Телдән һәм язма сөйләм осталыгы һәм күнекмәләре булдыру.
4. Укучыларда дөрес уку һәм язу күнекмәләре булдыру, тасвирлама, хикәяләү, фикер йөртү төрендәге кечкенә текстлар төзергә өйрәтү.

5. Укучыларда татар мәдәниятенә караган мәгълүматлылыкны үстерү.

2 сыйныфта “Туган (татар) тел” фәненең эчтәлеге

Фонетика , орфоэпия һәм графика (41 сәгать)

Бүлекнең төп эчтәлеге:

Беренче сыйныфта алган белемнәрне, эш осталыгын һәм күнекмәләрне ныгыту, тирәнәйтү.

Авазлар һәм хәрефләр. Сузык һәм тартык авазлар. Авазларның калынлыкта-нечкәлектә ярашуы. Язуда сузык авазларны белдерә торган хәрефләр.

Иҗек. Сүзләрне иҗекләргә бүлү, аларны юлдан-юлга күчерү. Яңгырау һәм саңгырау тартыклар. Парлы һәм парсыз яңгырау-саңгырау тартыклар. Язуда тартык авазларны белдерә торган хәрефләр. Татар теленә хас үзенчәлекле авазлар.

Е, ю, я хәрефләренең сүз башында һәм сузык авазлардан соң ике аваз белдергән очракларын танып белү һәм шул хәрефләр кергән сүзләрне дөрес уку, язу.

Саңгырау тартыкларның яңгыраулашуы.

Бертөрле ике тартык аваз хәрефләренең янәшә килүе.

ъ һәм **ь** хәрефләренең аваз белдермәгәнен истә тоту, шул хәрефләр кергән сүзләрне дөрес язу.

Татар алфавитын төгәл, хәреф исемнәрен дөрес итеп яттан белү. «Дөрес әйт», «Дөрес яз», «Аңлатмалы сүзлек» белән эшләгәндә, алфавиттан файдалану. Беренче хәрефкә карап, сүзләрне алфавит тәртибендә урнаштыру.

Эш формалары: төркемдә һәм парларда, иҗади эшләр.

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Укучылар э-е, ө-е, о-ы, я, ю, е хәрефләренең сүзнең төрле урыннарында дөрес язылышын, рус теленнән кергән сүзләрне дөрес итеп укый, күчереп һәм ишетеп яза; яңгырау һәм саңгырау тартыкларны аера белергә, в хәрефе кергән сүзләрне дөрес укырга, калын һәм нечкә әйтелешле сүзләрдә к, г хәрефләрен дөрес әйтә,**ъ** һәм **ь** хәрефләренең аваз белдермәгәнен истә тотып, шул хәрефләр кергән сүзләрне дөрес яза;сүзләрне иҗекләргә һәм юлдан-юлга күчерү өчен бүлә;татар алфавитын төгәл, хәреф исемнәрен дөрес итеп яттан белә; «Дөрес әйт», «Дөрес яз», «Аңлатмалы сүзлек» белән эшләгәндә, алфавиттан файдалана; беренче хәрефкә карап, сүзләрне алфавит тәртибендә урнаштыра белергә тиешләр.

Контроль төрләре: парларда яки үз-үзеңне тикшерү, сүзлек, искәртмәле, аңлатмалы, ирекле диктантлар, контроль күчереп язу, контроль диктантлар.

Мөстәкыйль эшләр:биремле күчереп язу, дидактик биремнәр.

Милли төбәк компоненты: Татар халык мәкальләре һәм табышмаклары, татар шагыйрьләренең иҗаты.

Сүз (40 сәгать)

Бүлекнең төп эчтәлеге:

Сүз тамыры. Тамырдаш сүзләр. Кушымчалар. Туган телдә сүз тамырының сүз башында булуын, үзгәрмәвен, кушымчаларның тамыр сүзгә сингармонизм законына бәйле рәвештә ялганып килүен гамәли күзәтү.

Предметны белдергән сүзләр. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр. Кеше исемнәрен, фамилияләрен, шәһәр, авыл, елга исемнәрен, хайван кушаматларын баш хәреф белән язу.

Эш-хәрәкәтне белдергән сүзләр. Аларның җөмләдә сүзләрне үз тирәсенә туплаган үзәк булуына төшенү.
Предметларның төрле билгеләрен атаган сүзләр. Аларны, Нинди? Кайсы? сорауларын куеп, сүзләр арасыннан табу, җөмләдәге ролен гамәли күзәтү.
Эш формалары: төркемдә һәм парларда, иҗади эшләр.
Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:
Укучылар сүзнең тамырын, кушымчаларын аера,тамырдаш сүзләр таба, предметны, предметның билгесен, предметның эш-хәрәкәтен белдергән сүзләрне аера һәм җөмләдән таба, уртаклык һәм ялгызлык исемнәрнең язылышын белергә тиешләр.
Контроль төрләре:парларда яки үз-үзеңне тикшерү, искәртмәле һәм аңлатмалы, ирекле диктантлар, контроль күчереп язу, контроль диктантлар, тест эшләү.
Мөстәкыйль эшләр:биремле күчереп язу, дидактик биремнәр.
Милли төбәк компоненты: Сүз турында татар халык мәкальләре.
Җөмлә (7 сәгать)
Бүлекнең төп эчтәлеге:
Сүз, сүзтезмә һәм җөмләләрне аера белү. Җыйнак һәм җәенке гади җөмлә. Җөмләнең баш кисәкләре. Җөмләдә сүз тәртибе. Әйтү максаты ягыннан җөмләнең төрләре, аларны дөрес интонация белән әйтү.
Эш формалары: төркемдә һәм парларда, иҗади эшләр.
Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:
Укучылар җөмләләрне, тыныш билгеләренә карап, җөмләнең төрләрен билгели, дөрес интонация белән укый; сүз, сүзтезмә, җөмләне аера, җөмләнең баш кисәкләрен күрсәтә белергә тиешләр.
Контроль төрләре: парларда яки үз-үзеңне тикшерү, ирекле диктант, контроль күчереп язу.
Мөстәкыйль эшләр: дидактик биремнәр.
Бәйләнешле сөйләм (6 сәгать)
Бүлекнең төп эчтәлеге:
Бәйләнешле сөйләмдә җөмләләрнең үзара бәйләнеше. Бер темага берләштерелмәгән аерым җөмләләрне текст белән чагыштыру. Текстның темасын билгеләү. Текстны кисәкләргә бүлү. Текст кисәкләренә исем кую.
Сюжетлы рәсемнәр буенча бер темага берләштерелгән җөмләләр төзү һәм язу.
Шигырь, мәкаль, әйтем һәм табышмаклар ятлау. Татар сөйләм әдәбенә хас булган сүзләрне дөрес куллану.
Эш формалары: төркемдә һәм парларда, иҗади эшләр.
Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:
Укучылар бәйләнешле сөйләмдә җөмләләрнең үзара бәйләнешен,телдән һәм язма сөйләмнең үзенчәлекләрен, рәсем буенча җөмләләр һәм хикәя төзи, текстның темасын билгели, кисәкләргә бүлә һәм текст кисәкләренә исем куя, хат һәм котлау открыткасы яза белергә тиешләр.
Контроль төрләре:парларда яки үз-үзеңне тикшерү, аңлатмалы һәм контроль диктант.
Мөстәкыйльэшләр:биремле күчереп язу, дидактик биремнәр.
Милли төбәк компоненты: Татар халык мәкальләре, әйтем һәм табышмакларын өйрәнү, туган як турында хикәяләр төзү.

Ел буе өйрәнгәннәрне кабатлау (8 сәг.)

Бүлекнең төп эчтәлеге:

Авазлар һәм хәрефләрне; сүз, тамыр һәм кушымчаны;предметны, билгене, эш-хәрәкәтне белдергән сүзләрне, юлдан-юлга күчерү кагыйдәләрен,текст һәм текстның өлешләрен кабатлау.

Эш формалары: төркемдә һәм парларда, иҗади эшләр.

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Укучылар авазлар һәм хәрефләрне; сүз, тамыр һәм кушымчаны;җөмлә һәм җөмлә янында тыныш билгеләрен; предметны, билгене, эш-хәрәкәтне белдергән сүзләрне, юлдан-юлга күчерү кагыйдәләрен,текст һәм текстның өлешләрен аера, таба белергә тиешләр.

3 сыйныфта “Туган (татар) тел” фәненең эчтәлеге

Уку предметының эчтәлеге	**Уку эшчәнлегенә характеристика**
Орфограмма. 1-2 нче сыйныфта үткәннәрне кабатлау**.**Орфограмма турында төшенчә. Авазлар һәм хәрефләр. Сузык һәм тартык авазлар. Яңгырау һәм саңгырау тартыклар. Парлы һәм парсыз яңгырау-саңгырау тартыклар. Иҗек. Сүзләрне иҗекләргә бүлү. Сүзләрне юлдан-юлга күчерү. **ъ,** ь хәрефләре кергән сүзләрне дөрес уку һәм язу. **Я, ю, е** хәрефләре. Алфавит.	Татар теленең авазларын һәм хәрефләрен, аларның әйтелеш һәм язылыш үзенчелекләрен аңлый, авазларга характеристика бирә алу. Хәрефләрнең алфавитта урнашу тәртибен һәм, кирәкле мәгълүматны табу өчен, алфавитны куллана белү. Сүзләрдәге орфограммаларны танып, аларның язылышын кагыйдәгә нигезләнеп аңлату. Тамырдаш сүзләрне табу. Сүз төркемнәрен искә төшерү .
Лексикология Сүзнең төп (лексик) мәгънәсе. Мәгънәсе төгәллек таләп итә торган сүзләрне ачыклау. Сүзнең мәгънәсен текст буенча яки аңлатмалы сүзлек ярдәмендә ачып бирү. Алынма сүзләр. Бер һәм күп мәгънәле сүзләр. Омонимнар, синонимнар, антонимнар. Туры һәм күчерелмә мәгънәле сүзләр.	Төрле типтагы сүзлекләр белән эшләү. Мәгънәсе ачыклану таләп итепә торган сүзләрне табарга; текст буенча сүзләрнең мәгънәсен аера яисә аны аңлатмалы сүзлек ярдәмендә ачыкларга өйрәнү. Текстларда кабатлаулар булдырмас өчен, кирәкле синонимнар, антонимнар табу, текстта туры һәм күчерелмә мәгънәле сүзләрне билгеләү, аларның урынлы кулланылышын бәяләү, тәкъдим ителгән сүзләр арасыннан тиешлесен сайлап алу.
Сүз төзелеше һәм сүз ясалышы Тамыр һәм кушымча. Тамырдаш сүзләр. Сүз ясагыч кушымчалар. Кушымчаларның ялгану тәртибе. Тамырдаш сүзләрнең сүз ясагыч кушымчалар ярдәмендә ясалуы. Төрләндергеч кушымчалар. Тамыр һәм ясалма сүзләр. Кушма сүзләр. Парлы сүзләр.	Сүзләрне төзелеше ягыннан тикшерү (тамыр һәм кушымчаларны аеру, кушымчаларның төрен билгеләү, тамыр, ясалма, кушма һәм парлы сүзләрне аерып күрсәтү). Мөнәсәбәт белдерүче кушымчаларны билгеләү. Укытучы тәкъдим иткән сүзләрнең төзелешен тикшерә белү.
Морфология Сүз төркемнәре турында төшенчә. **Исем.** Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр. Исемнең сан белән төрләнеше. Берлек һәм күплек сандагы исемнәр. Исемнәрнең	Сүз төркемнәрен һәм аларның грамматик билгеләрен тану, аеру (исемнең санын, килешен, фигыльнең затын, заманын). Исемнәргә морфологик анализ ясау күнекмәләре булдыру (уртаклык яки ялгызлык булуы, берлектә яки күплектә килүе, килеш белән төрләнүе-

килеш белән төрләнеше. **Фигыль**. Фигыльләрнең барлык һәм юклык төрләре. Фигыльләрнең зат-сан белән төрләнеше. Фигыль заманнары. Хикәя фигыль. Хикәя фигыльнең хәзерге, үткән һәм киләчәк заман формалары. Фигыльләрнең күпмәгънәлелеге. Фигыльләрне туры һәм күчерелмә мәгънәдә куллану. **Сыйфатның** мәгънәсе һәм сораулары. Сыйфатның төс, тәм форма, күләм, холык һәм башка билгеләрне белдерүе. Сыйфатларны шуңа карап төркемләү. Сыйфатның җөмләдә исемне ачыклап килүе. Сыйфат дәрәҗәләре, аларның дөрес язылышы һәм кулланылышы. **Алмашлык.** Зат алмашлыклары. Аларның килеш белән төрләнеше. **Кисәкчәләр**. Кисәкчәләрнең мәгънәләре, сөйләмдә кулланылышы. **Бәйлекләр**. Бәйлекләрнең дөрес язылышы.	төрләнмәве, нинди җөмлә кисәге булып килүен күрсәтү). Фигыльне заман формаларына куя белү. Сыйфатларның төрле дәрәҗә формаларын ясау (гади, чагыштыру, артыклык һәм кимлек). Дәреслектәге һәм укытучы тарафыннан бирелгән сыйфатларның төрле дәрәҗә формаларын ясап, алар белән җөмләләр төзү. Алмашлыкның килеш белән төрләнеше белү. Кисәкчәләр һәм бәйлекләрне сөйләмдә дөрес кулланырга өйрәнү.
Синтаксис (Җөмлә төрләре, җөмлә кисәкләре) Җөмлә. Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аеру, аларның охшаш һәм аермалы якларын аңлау. Җөмләләрнең әйтелеш максаты буенча төрләре (хикәя, сорау, өндәү). Җөмләләрнең интонация буенча төрләре (тойгылы һәм тойгысыз). Җыйнак һәм җәенке җөмләләр. Сүзтезмә. Сүзтезмәдә сүзләр бәйләнеше.	Җөмләләрнең әйтелеш максаты буенча төрләре (хикәя, сорау, өндәү) һәм интонация буенча төрләрен (тойгылы һәм тойгысыз) аерырга өйрәнү. Җөмләнең баш кисәкләрен табып, аларның нинди сүз төркеме белән белдерелүенә мисаллар әйтү, укытучы күрсәткән (яки мөстәкыйль рәвештә укучы үзе тапкан) әдәби текстан баш кисәкләрне күрсәтү. Җыйнак һәм җәенке җөмләләрне телдән һәм язма сөйләмдә дөрес куллану. Җөмләгә синтаксик анализ ясау күнекмәләре булдыру (ия, хәбәр, аергыч, тиңдәш кисәкләрне күрсәтә алу). Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аерырга өйрәнү.
Орфография һәм пунктуация (бөтен курс буена өйрәнелә)	Дөрес язу кагыйдәләрен кулланырга өйрәнү: -сузык һәм тартык аваз хәрефләрен дөрес язу кагыйдәләре; -сүзне юлдан-юлга күчерү; -җөмлә башындагы беренче сүзне һәм ялгызлык исемнәрне баш хәреф белән язу; -калынлык (ъ) һәм нечкәлек (ь) билгеләрен дөрес язу; -җөмлә ахырында нокта, сорау һәм өндәү билгеләре кую.
Бәйләнешле сөйләм	Текстның темасын һәм төп фикерен билгеләү.

Текстны кисәкләргә бүлү. Текст кисәкләренә исем кую. Текстны кисәкләргә бүлү. Текст кисәкләренә исем кую. Сөйләм этикасы. Текстларның төрләре: хикәяләү, тасвирлау. Тасвирлау һәм хикәяләү текстлары Автобиография.	Текстны мәгънәле кисәкләргә бүлү, кызыл юлны саклау. Текстның мәгънәле кисәкләре, җөмләләр арасында бәйләнеш булдыру. Темасыннан яки төп фикереннән чыгып, текстка исем кую. Хикәяләү, тасвирлау һәм фикер йөртү характерындагы текстларны аера белү. Сәнгатьле итеп укылган текстның төп фикерен аңлап, эчтәлеге буенча гади план төзү, эзлекле сөйләү, план буенча изложение язу. Фикер йөртү характерындагы җавап төзеп әйтү. Үтелгән орфограммалар кергән текстны, тиешле тыныш билгеләрен куеп, диктант итеп язу. Гамәлләрне таләп ителгән вакытта башлау һәм тәмамлау. Автобиография язарга өйрәнү.

4 нче сыныфта “Туган (татар) тел” фәненең эчтәлеге

Фонетика һәм орфоэпия

Сузык һәм тартык авазларны аеру; сүзләрдә басымлы һәм басымсыз сузык авазларны табу; нечкә һәм калын сузык авазларны аеру; парлы һәм парсыз тартык авазларны билгеләү; сүзләрне иҗекләргә бүлү; сүзгә фонетик анализ элементлары.

Графика

Аваз һәм хәрефне аеру; язуда ъ һәм ь хәрефләрен куллану; Е – ё, ю, я хәрефләре булган сүзләрдә аваз һәм хәреф бәйләнешен билгеләү; алфавиттагы хәрефләрнең исемен дөрес әйтү, аларның урнашу тәртибен белү, алфавиттан файдалана белү.

ЛексикологияСүзнең яңгыраш һәм мәгънә берәмлеге булуын аңлау; сүзнең мәгънәсен текст буенча яки аңлатмалы сүзлек ярдәмендә ачып бирү; бер һәм күп мәгънәле, туры һәм күчерелмә мәгънәле сүзләрне табу; синоним һәм антонимнар; омонимнар; алынма сүзләр; искергән һәм яңа сүзләр;тотрыклы сүзтезмәләр, фразеологик әйтемнәр.

Сүз төзелеше (морфемика)

Тамырдаш сүзләр турында төшенчә булдыру; сүзләрдә тамыр һәм кушымчаны аерып күрсәтү; сүз ясагыч, төрләндергеч кушымчалар турында төшенчә бирү; сүз төзелешен тикшерү; ясалма сүзләр төшенчәсе бирү; кушма сүзләр; парлы сүзләр; тезмә сүзләр.

Морфология

Сүз төркемнәре турында төшенчә бирү; исем, аның мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы; ялгызлык исемнәрне таба белү; уртаклык исемнәр; исемнәрнең сан формалары; исемнәрнең килеш белән төрләнеше;
исемнәрнең тартым белән төрләнеше; исемнәргә морфологик анализ ясау;
Сыйфат, аның мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы; сыйфатның сораулары; сыйфат дәрәҗәләре; сыйфатның исемгә бәйләнеп килүе; сыйфатка морфологик анализ ясау.;
Алмашлык турында гомуми төшенчә; зат алмашлыклары, аларның мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы; килеш белән төрләнеше.
Фигыльнең мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы; фигыльнең зат-сан белән төрләнүе; хикәя фигыльнең заман формалары ; фигыльнең барлык һәм юклыкта килүе; фигыльләргә морфологик анализ ясау; фигыльнең күп мәгънәлеге;антоним, синоним фигыльләр; туры һәм күчерелмә мәгънәдәге фигыльләр

Рәвеш, аның мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы.
Кисәкчәләр. Аларның дөрес язылышы.
Бәйлекләр,аларның кулланышы. Сан.Микъдар һәм тәртип саннары.Саналмыш төшенчәсе
Синтаксис
Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аеру; әйтү максаты ягыннан хикәя, сорау, тойгылы һәм боеру җөмләләр; җөмләнең баш кисәкләре. ; баш һәм иярчен кисәкләрнең аермасы; теркәгечле һәм теркәгечсез тиңдәш кисәкле җөмләләрне табу; гади һәм кушма җөмләләрне аеру; җыйнак һәм җәенке җөмләләр.
Сүзтезмә төшенчәсе; сүзтезмәдә ияручe һәм ияртүче сүзләр; тотрыклы сүзтезмәләр; сүзтезмә һәм тезмә сүзләр арасында аерма.
Җөмлә кисәкләрен билгеләү, аергыч.
Эндәш сүзләр төшенчәсе, алар арасында тыныш билгеләре.
Орфография һәм пунктуация Дөрес язу кагыйдәләрен куллану
Сөйләм үстерү
Әңгәмә үткәрүнең төп күнекмәләрен үзләштерү; уку, көндәлек аралашу шартларында тел әдәбе нормаларын үзләштерү; сөйләм этикасы, сөйләшү әдәбе; текст, текстның билгеләре; хикәяләү,тасвирлау, фикерләү текстлары; текстагы җөмләләрнең эзлеклелеге; тема; текст кисәкләренең эзлеклелеге; кызыл юл турында төшенчә, абзац; текстның планын төзү; бирелгән план буенча үз текстыңны төзү; изложение һәм сочинениенең төп төрләре белән танышу.

Тематическое планирование программы по предмету «Родной (татарский) язык »

1 класс

№	Разделы рабочей программы и темы.	Количество часов	Деятельность учителя с учетом рабочей программы воспитания	Электронные образовательные ресурсы
1	Подготовительный период.	6	Формирование интереса к учению, к процессу познания (создание иподдержание интереса, активизации познавательной деятельности учащихся). Установление доверительных отношений между учителем и его учениками.Побуждение школьников соблюдать гигиенические нормы, принципы учебной дисциплины и самоорганизации.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

2	Основной период.	55	Формирование навыка орфографической грамотности, как части общей культуры человека, признака образованности и воспитанности личности. Побуждение обучающихся соблюдать нормы родного языка в собственной речи и оценивать соблюдение этих норм в речи	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

			собеседников. Формирование чувства осознания ребенком себя не только гражданином России, но и частью мирового сообщества, для прогресса которого,необходимы знания осознание себя, как члена общества. Формирование чувства ответственности за настоящее и будущее своей страны. Привитие через содержание предмета интереса к своей стране: её истории, языку, культуре, её жизни и её народу. Включение в урок игровых процедур, которые помогают поддержатьмотивацию детей к получению знаний, налаживанию позиивных межличностных отношений в классе. Привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых науроке явлений, понятий, приемов. Организация индивидуальных и групповых форм работы. Включение в урок процедур, которые помогают поддержать мотивацию обучающихся к получению знаний, налаживанию позитивных межличностных отношений в классе, помогают установлению доброжелательной атмосферы во время урока.	
3	Заключительный период.	2	Формирование представления о нормах произношения и правописания; воспринимать звучащую речь, понимать адекватно ее содержание.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

4	Алфавит.	3	Установление отношений, способствующих привлечению их внимания к обсуждаемой на уроке информации, активизации их деятельности.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
5	Предложение.	2	Формирование общечеловеческой ценности жизни; осознание себя частью природного мира; отношения к природе, как среде обитания человека. Привлечение внимания обучающихся к обсуждаемой на уроке информации,активизация познавательной деятельности учащихся.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
6	Слова.	4	Включение в урок игровых процедур, которые помогают поддержать мотивацию детей к получению знаний, налаживанию позитивных межличностных отношений в классе; воспитание любви к природе, бережного отношения к ней, как среде обитания человека и	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

			животных. Оценивание взаимоотношений человека и природы.	
7	Устная и письменная речь.	3	Знание основных норм морали, нравственных, духовных идеалов, хранимых в культурных традициях народов России, готовность на их основе к сознательному самоограничению в поступках, поведении. Формирование навыка орфографической грамотности, как части общей культуры человека, признака образованности и воспитанности личности.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
8	Слог. Правила переноса слов.	2	Применение на уроке интерактивных форм работы учащихся: интеллектуальных, деловых, которые дают учащимся возможность приобрести опыт ведения конструктивного диалога, групповой работыили работы в парах, которые учат школьников командной работе и взаимодействию с другими детьми.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
9	Буквы гласных звуков.	10	Организация индивидуальных и групповых форм работы. Включение в урок процедур, которые помогают поддержать мотивацию обучающихся к получению знаний, налаживанию позитивных межличностных отношений в классе, помогают установлению доброжелательной атмосферы во время урока.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
10	Буквы согласных звуков.	8	Инициирование возможности обучающихся приобрести навык публичного выступления перед	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

			аудиторией, аргументирования и отстаивания своей точки зрения.	
11	Повторение изученного за год.	4	Инициирование возможности обучающихся приобрести навык публичного выступления перед аудиторией, аргументирования и отстаивания своей точки зрения.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
	Всего	99		

2 класс

№	Тема раздела	Количество часов	Деятельность учителя с учетом рабочей программы воспитания	Электронные образовательные ресурсы
1.	Фонетика и орфоэпия	37	Побуждение школьников соблюдать на уроке принципы учебнойдисциплины и самоорганизации. Использование воспитательных возможностей уроков через демонстрацию детям примеров ответственного, гражданского поведения; воспитание любви к Родине, привитие интереса к своей стране: её истории,языку, культуре, её жизни и её народу; бережного отношения к природе через учебные тексты, переживание чувствакрасоты в природе.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
2.	Графика	4	Привитие любви к природе, бережного отношения к ней, как среде обитаниячеловека и животных. Оценивание взаимоотношений человека и природы. Включение в урок процедур, которые помогают поддержать мотивацию обучающихся к получению знаний, налаживанию позитивных межличностных отношений в классе, помогают установлению доброжелательной атмосферы вовремя урока. Формирование основных норм морали, нравственных, духовных идеалов,готовность на их основе к сознательному самоограничению в поступках, поведении. Применение на уроке интерактивных форм работы учащихся: интеллектуальных, деловых, которые дают учащимся возможность приобрестиопыт ведения конструктивного диалога, групповой работы или работы в парах,которые учат школьников командной	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

			работе и взаимодействию с другими детьми. Создание условий для развития личности, ее духовно-нравственного иэмоционального совершенствования; владение нормами речевого этикета, культурой межнационального общения.	
3.	Слова	40	Использование воспитательных возможностей уроков через демонстрацию примеров доброжелательного отношения к друзьям и товарищамчерез организацию совместной работы. Побуждение школьников соблюдать н уроке принципы учебной дисциплинысамоорганизации; воспитание бережно отношения к природе.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

			Создание условий для развития личности, ее духовно-нравственного иэмоционального совершенствования; владение нормами речевого этикета, культурой межнационального общения. Включение в урок игровых процедур, которые помогают поддержать мотивацию детей к получению знаний, налаживанию позиивныхмежличностных отношений в классе.	

4.	Предложение	7	Применение на уроке интерактивных форм работы с обучающимися: интеллектуальных игр, стимулирующих познавательную мотивациюобучающихся. Управление учебными группами с целью вовлечения обучающихся в процессобучения и воспитания, мотивируя их познавательную деятельность. Формирование основных норм морали, нравственных, духовных идеалов,готовность на их основе к сознательному самоограничению в поступках, поведении. Привлечение внимания обучающихся к представлениям о традициях, культуренарода, их роли в развитии истории России и человечества, в становлении гражданского общества и российской государственности; понимание значения нравственности, веры и религии в жизни человека, семьи и общества. Включение в урок процедур, которые помогают поддержать мотивацию обучающихся к получению знаний, налаживанию позитивных межличностных отношений в классе, помогают установлению доброжелательной атмосферы вовремя урока. Привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых науроке явлений, понятий, приемов. Организация индивидуальных и групповых форм работы. Использование воспитательных возможностей содержания учебного предметачерез подбор соответствующих материалов.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

			Побуждение учащихся к осознанному, уважительному и доброжелательному отношению к другому человеку, его мнению, мировоззрению, культуре, языку, вере, гражданской позиции.	
5.	Развитие речи .Бәйләнешле сөйләм	14	Инициирование возможности обучающихся приобрести навык публичного	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

			выступления перед аудиторией, аргументирования и отстаивания своей точки зрения. Побуждение школьников соблюдать на уроке общепринятые нормы поведения, правила общения со старшими (учителями) и сверстниками(школьниками), принципы учебной дисциплины и самоорганизации. Побуждение учащихся к осознанному, уважительному и доброжелательному отношению к другому человеку, его мнению,мировоззрению, культуре, языку, вере, гражданской позиции. Включение в урок игровых процедур, которые помогают поддержатьмотивацию детей к получению знаний. Инициирование и поддержка деятельности школьников в рамках реализации ими образовательных маршрутов, что даст школьникам возможность приобрести навык самостоятельного решения теоретической проблемы; Формирование основных норм морали, нравственных, духовных идеалов, готовность на их основе к сознательному самоограничению в поступках,поведении. Привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых науроках явлений, организация их работы с получаемой на уроке социально значимой информацией – инициирование ее обсуждения, высказывания обучающимися своего мнения поее поводу, выработки своего к ней отношения.	
	Всего	102 ч		

3 класс

№	Тема раздела	Количество часов	Деятельность учителя с учетом рабочей программы воспитания	Электронные образовательные ресурсы
1	Орфограмма. . Повторение пройденного в 1-2 классах.	12	Формирование уважения к родному языку и привитие интересак его познанию. Побуждение школьников соблюдать на уроке принципыучебной дисциплины и самоорганизации. Использование воспитательных возможностей уроков через	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

			демонстрацию детям примеров ответственного, гражданского поведения; воспитание любви к Родине, привитие интереса к своей стране: её истории, языку, культуре, её жизни и её народу; бережного отношения к природе через учебные тексты, переживание чувства красоты в природе.	
2	Слово. Словарное богатство языка. Лексическое значение слова.	8	Формирование основных норм морали, нравственных, духовных идеалов, готовность на их основе к сознательному самоограничению в поступках, поведении. Применение на уроке интерактивных форм работы учащихся: интеллектуальных, деловых, которые дают учащимся возможность приобрести опыт ведения конструктивного диалога, групповой работы или работы в парах, которые учатшкольников командной работе и взаимодействию с другими детьми.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
3	Состав слова. Словообразование.	7	Использование воспитательных возможностей уроков через демонстрацию примеров доброжелательного отношения к друзьям и товарищам через организацию совместной работы. Побуждение школьников соблюдать на уроке принципы учебной дисциплины и	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

			самоорганизации; воспитание бережного отношенияк природе. Организация индивидуальных и групповых форм работы.	
4	Имя существительное.	13	Организация шефства, наставничества мотивированных и эрудированных учащихся над их неуспевающими одноклассниками, дающего школьникам социально значимыйопыт сотрудничества и взаимной помощи; Побуждение школьников соблюдать на уроке принципы учебной дисциплины и самоорганизации. Побуждение школьников соблюдать на уроке принципы учебной дисциплины и самоорганизации. Привлечение внимания школьников к ценностному аспектуизучаемых явлений, инициирование их обсуждения,	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

			высказывания учащимися своего мнения по ее поводу, выработки своего отношения. Организация шефства мотивированных и эрудированных обучающихся над их неуспевающими одноклассниками,дающего обучающимся социально значимый опыт сотрудничества и взаимной помощи	
5	Глагол.	18	Использование воспитательных возможностей уроков через демонстрацию примеров ответственного, гражданского поведения, проявления человеколюбия и добросердечности, через проблемных ситуаций для обсуждения в классе. Применение на уроке ситуационных игр, стимулирующихпознавательную мотивацию школьников. Применение на уроке интерактивных форм работы учащихся: интеллектуальных, деловых, которые дают учащимся возможность приобрести опыт ведения конструктивного диалога, групповой работы или работы в парах, которые учат школьников командной работе и взаимодействию с другими детьми.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

6	Прилагательное.	9	Формирование навыка публичного выступления перед аудиторией, аргументирования и отстаивания своей точкизрения. Привлечение внимания обучающихся к обсуждаемой на уроке информации, активизация познавательной деятельности учащихся. Реализация воспитательных возможностей в различных видах деятельности обучающихся на основе восприятия элементовдействительности.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
7	Местоимение.	5	Побуждение учащихся к осознанному, уважительному и доброжелательному отношению к другому человеку, его мнению, мировоззрению, культуре, языку, вере, гражданской позиции.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

			Формирование готовности и способности вести диалог с другими людьми и достигать в нем взаимопонимания. Привлечение внимания обучающихся к ценностному аспектуизучаемых на уроке явлений, понятий, приемов. Демонстрация учащимся примеров ответственного, гражданскогоповедения, проявления человеколюбия и добросердечности, черезподбор соответствующих текстов для чтения, задач для решения, проблемных ситуаций для обсуждения в классе.	
8	Частицы.	4	Организация шефства, наставничества мотивированных и эрудированных учащихся над их неуспевающими одноклассниками, дающего школьникам социально значимыйопыт сотрудничества и взаимной помощи. Установление отношений, способствующих привлечению их внимания к обсуждаемой на уроке информации, активизации их познавательной деятельности.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
9	Послелоги	2	Побуждение школьников соблюдать на уроке общепринятые правила общения со старшими (учителями), принципыучебной дисциплины и самоорганизации. Привлечение внимания обучающихся к обсуждаемой на уроке информации, активизация познавательной деятельности учащихся.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

10	Предложение.	9	Организация работы учащихся с получаемой на уроке информацией, инициирование ее обсуждения, побуждение квысказываниям учащимися своего мнения по ее поводу, выработки своего к ней отношения. Включение в урок процедур, которые помогают поддержать мотивацию обучающихся к получению знаний, налаживанию позитивных межличностных отношений в классе, помогают установлению доброжелательной атмосферы во время урока Управление учебными группами с целью вовлечения обучающихся в процесс обучения и воспитания, мотивируя их	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

			познавательную деятельность.	
11	Словосочетание.	1	Организация шефства мотивированных и эрудированных обучающихся над их неуспевающими одноклассниками, дающего обучающимся социально значимый опыт сотрудничества и взаимной помощи.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
13	Развитие речи	10	Побуждение школьников соблюдать на уроке принципыучебной дисциплины и самоорганизации. Привлечение внимания школьников к ценностному аспектуизучаемых явлений, инициирование их обсуждения, высказывания учащимися своего мнения по ее поводу, выработки своего отношения. Формирование готовности и способности вести диалог сдругими людьми и достигать в нем взаимопонимания. Привлечение внимания обучающихся к ценностному аспекту изучаемых на уроке явлений, понятий, приемов.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
14	Повторение за год	4	Инициирование и поддержка деятельности школьников в рамкахреализации ими образовательных маршрутов, что даст школьникам возможность приобрести навык самостоятельного решения теоретической проблемы.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
	Всего	102		

4 класс

№	Тема раздела	Количество часов	Деятельность учителя с учетом рабочей программы воспитания	Электронные образовательные ресурсы
1	Повторение пройденного материала в 1-3 классах.	8	Формирование уважения к родному языку и привитие интереса к егопознанию. Побуждение школьников соблюдать на уроке принципы учебнойдисциплины и самоорганизации	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
2	Слово. Словарное богатство языка. Лексическое значение слова.	8	Использование воспитательных возможностей уроков через демонстрацию детям примеров ответственного, гражданского поведения; воспитание любви к Родине, привитие интереса к своей стране: её истории, языку, культуре, её жизни и её народу;бережного отношения к природе через учебные тексты, переживание чувства красоты в природе.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
3	Словообразование.	11	Включение в урок процедур, которые помогают поддержать мотивацию обучающихся к получению знаний, налаживаниюпозитивных межличностных отношений в классе, помогают установлениюдоброжелательной атмосферы во время урока. Формирование основных норм морали, нравственных, духовных идеалов, готовность на их основе к сознательному самоограничению в поступках, поведении.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

4	Имя существительное.	8	Привитие любви к природе, бережного отношения к ней, каксреде обитания человека и животных. Оценивание взаимоотношений человека и природы. Применение на уроке интерактивных форм работы учащихся:интеллектуальных, деловых, которые дают учащимся возможность приобрести опытведения конструктивного диалога, групповой работы или работы в парах, которые учат школьников командной работе и взаимодействию с другими детьми.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
5	Глагол.	13	Формирование эмоционально - позитивного отношения к дружбе, товариществу, близким людям, чувства благодарности, взаимной ответственности. Привлечение вниманияобучающихся к ценностному аспекту изучаемых на урок	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

			явлений, понятий, приемов. Организация индивидуальных и групповых форм работы.	
6	Имя прилагательное.	7	Использование воспитательных возможностей уроков через демонстрацию примеров доброжелательного отношения к друзьям и товарищам через организацию совместной работы. Побуждение школьников соблюдать на уроке принципы учебной дисциплины и самоорганизации; воспитание бережного отношения к природе.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
7	Местоимение.	6	Включение в урок игровых процедур, которые помогают поддержать мотивацию детей к получению знаний, налаживаниюпозииивных межличностных отношений в классе.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
8	Имя числительное.	6	Организация шефства, наставничества мотивированных и эрудированных учащихся над их неуспевающими одноклассниками, дающего школьникам социально значимыйопыт сотрудничества и взаимной помощи.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
9	Наречие.	5	Создание условий для развития личности, ее духовно-нравственного и эмоционального совершенствования; владение нормами речевого этикета, культурой межнационального общения.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
10	Частицы.	6	Привлечение внимания школьников к ценностному аспекту изучаемых явлений, инициирование их обсуждения, высказывания учащимися своего мнения по ее поводу, выработкисвоего отношения.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
11	Союзы.	2	Привлечение внимания школьников к ценностному аспекту изучаемых явлений, инициирование их обсуждения, высказывания учащимися своего мнения по ее поводу, выработкисвоего отношения.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

12	Предложение. Словосочетание.	12	Использование воспитательных возможностей уроков через демонстрацию примеров ответственного, гражданского поведения, проявления человеколюбия и добросердечности, черезпроблемных ситуаций для обсуждения в классе. Применение на уроке ситуационных игр, стимулирующихпознавательную мотивацию школьников.	http://tatarschool.ru/posobie/szyasal

				y s h y
13	Текст. Развитие речи	6	Управление учебными группами с целью вовлечения	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy

			обучающихся в процесс обучения и воспитания, мотивируя их познавательную деятельность. Организация шефства мотивированных и эрудированныхобучающихся над их неуспевающими одноклассниками, дающего обучающимся социально значимый опыт сотрудничества и взаимной помощи	http://tatarschool.ru/posobie/szyas

				[a](http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy) [l](http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy) [y](http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy) [s](http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy) [h](http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy) [y](http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy)
14	Закрепление пройденного материала.	4	Применение на уроках различных форм контроля знаний, стимулирующих познавательную мотивацию школьников	http://tatarschool.ru/posobie/szyasalyshy
	Всего	102		